

Világosság

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG NAPILAPJA

KOLOZSVAR, 1949 október 9, vasárnap.

VI. ÉVFOLYAM, 235. SZÁM

A kínai nép történelmi győzelme

A Pravda vezetőiké

A Pekingben összeült Népi Politikai Tanácskozóttestület egész Kína népeinek akaratát kifejezésre juttatva, október 1-én ünnepélyesen bejelentette a Kínai Népköztársaság megalakítását. Megalakult a Kínai Népköztársaság központi hatalmi szervei. Létrejött a központi népi kormány, Mao-Cse-Tung-nak, a kínai nép dicső fiának, a Kínai Kommunista Párt tapasztalt vezérének vezetésével.

A Kínai Népköztársaság kiáltása kiemelkedő történelmi esemény. Új, ragyogó fejezet nyílt meg a négyszázhetvenötmillió nagy kínai nép életében. Megmutatkoznak benne annak a hosszú és kemény küzdelemnek eredményei, amelyet Kína demokratikus erői vívtak a belső reakció és a nemzetközi imperializmus egyesült erői ellen. Kína széles néptömegei, a munkásosztály és ennek harcos kommunista élcsapata vezetésével, a szocializmus és demokrácia hatalmas táborára támaszkodva, megdöntötték a rothadt reakciós Kuomintang-rendszert, a nemzet elárulásának, a feudális elnyomásnak és a gyarmati kizsákmányolásnak rendszerét.

A kínai demokrácia ezzel kivívta országának nemzeti függetlenségét, véget vetett annak a több, mint száz esztendősi időszaknak, amely alatt Kína a külföldi tőke ragadozóinak alárendeltje volt és azok szolgátságában nyögött. A kínai demokrácia győzelme egyúttal veresége az országon belül működő azoknak a sötét reakciós erőknek is, amelyek óriási polipként fojtogatták a kínai népet, megakadályozták Kína haladászellemei gazdasági és kulturális fejlődését és az amerikai, angol és japán imperialista leigázók fő támaszai voltak.

Most Kína földjét megtisztítják a nép ősi ellenségeitől. A kínai nép többsége már felszabadult az imperialista és feudális elnyomás alól. Kína legnagyobb kulturális és ipari központjait, legfontosabb kikötőit és vasutvonalait már megtisztították az ellenségtől. Kína északi és középső része és Dél-Kína jelentős része teljesen felszabadult. A népfelszabadító hadsereg csapatai Kantonhoz közelednek, a legutolsó nagy kikötőhöz, amely még a Kuomintang kezén van.

Kína felszabadított területein a néptömegek lelkes, alkotó, építő munkába kezdtek és a Kommunista Párt vezetése alatt, újjászervezik a társadalmi életet. Kína néptömegei meggyőződtek arról, hogy az állam sorát nem lehet a reakciós kormánykorokra bízni, amelyek önző, népellenes célokat követnek. A kínai nép a maga kezébe veszi a hatalmat, eltávolítja a reakciós Kuomintang-rendszert és lerakja a népi demokratikus állam alapjait. Ennek az államnak az élén a munkások és parasztok szövetségén alapul és Kína minden demokratikus osztályát és vala-

mennyi nemzeti kisebbséget egyesíti.

Erősödik a munkásosztály és a parasztság nagy tömegeinek szövetsége. A kínai munkásosztály, amely dicső forradalmi hagyományokkal rendelkezik, vezetői a parasztok milliós tömegeit abban a közös küzdelemben, amely Kína demokratikus átalakulásáért és megújulásáért folyik. A felszabadított körzetek egész sorában (Mandzsúria, Észak-Kína), végrehajtott földreform aláasta a feudális földbirtokrendszer alapjait. Kisajátították és a földnélküli és kevés földdel rendelkező parasztok között osztották fel a földsúruk és a nemzet elárulóinak birtokait. Az utóbbi két év folyamán több, mint százmillió kínai paraszt kapott földet. A kínai paraszt a feudális földesurak évszázados elnyomása után, most először jutott abba a helyzetbe, hogy saját földjét műveli, szolgaságba döntő haszonbér és izzorakamat nélkül.

Elkobozzák és az államnak adják át azokat az ipari, mezőgazdasági és egyéb vállalatokat, amelyek a reakciós Kuomintang vezető körök és a kínai burzsoázia, a külföldi nagytőkével szoros összekapcsolódó mágnes-saj birtokában voltak. Sikeresen újjáépítik a vasutakat, gyárakat, üzemeket és bányákat. Kialakul a nép érdekeinek alárendelt állami gazdasági szektor. Ezé lesz a vezetés szerepe a demokratikus Kína népgazdaságában.

Az állam megkezdte széles körű intézkedések végrehajtását annak érdekében, hogy emelje a város és falu dolgozóinak anyagi és kulturális jólétét. Az iskolában és az egyetemeken a tanulók zömét a munkások, parasztok és értelmiségiek gyermekei alkotják.

A kínai demokrácia győzelmét a történelmi fejlődés egész menete előkészítette. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom gyökeres fordulatot hozott az emberiség világtörténelmében, aláasta az imperializmus uralmát a gyarmati és függő helyzetben lévő országokban, felébresztelte Kelet elnyomott néptömegeit, s új fejezetet nyitott e népeknek felszabadulásukért vívott küzdelemben. Új korszakot nyitott Kína történelmében is. Lenin és Sztálin magasztos eszméinek kiolthatatlan tüze lángragyújtotta Kína egyszerű embereit milliósok szívére. Az a körülmény, hogy Kína mellett álltak a szocialista Szovjetunió, a Szovjetunió hatalmas fejlődése, forradalmi tapasztalatai és testvéri együttérzése, megkönynyítette és lelkesítette a kínai dolgozók imperialista- és feudalista-ellenes harcát.

Lenin és Sztálin, az emberiség nagy lángelméi, előre látták a kínai forradalmi mozgalmat elkerülhetetlen fellendülését. Kidolgozták az imperializmus korszakában a munkásosztály vezetésével és az interna-

cionalizmus zászlaja alatt végbemenő nemzeti-gyarmati forradalomról szóló tanítást, amely a marxizmus-leninizmus egyik alapvető tanításává vált. Sztálin elvtárs mélyreható tudományos elemzéssel járta fel a kínai imperialista- és feudalista-ellenes forradalom jellegét, különleges vonásait és győzelmének előfeltételeit. A kommunizmus tudományos elméletét alapul vevő Kínai Kommunista Párt volt a főerő a nemzeti függetlenségért, a kínai népi demokráciáért vívott küzdelemben.

A kínai nép történelmi győzelme a marxista-leninista tanítás minden legyőző erejét bizonyítja.

A kínai demokrácia politikai és katonai sikereinek igen fontos feltétele volt. Németország és Japán veresége a második világháborúban, a fasizmus szétverése, ami a nagy szovjet állam döntő szerepe alapján valósult meg. A német és a japán hadigépezet bukása, a demokratikus erők növekedése az egész világon, s az imperializmus táborának meggyengülése azok a tényezők, amelyek — béklyóba verve a nemzetközi imperializmus főerőit — elősegítették a kínai nép nemzeti felszabadító küzdelemének azelőtt sohasem látott feljebbélést és történelmi győzelmét.

„Ha nem lett volna a Szovjetunió, ha nem győzött volna az antifasizista második világháborúban, ha — ez különösen fontos számunkra — a japán imperializmust nem verték volna szét, ha Európában nem jelentek volna meg az új demokrácia országai... akkor a nemzetközi reakciós erők nyomása természetesen sokkal erősebb lett volna, mint most. Vajjon győzelmet arathattunk volna-e ilyen körülmények között? Természetesen nem!” — írta Mao-Cse-Tung „A népi demokrácia diktatúrája” című cikkében.

A kínai nép nemzeti felszabadító harcának és történelmi győzelmeinek lelkesítője és szervezője a dicső Kínai Kommunista Párt volt.

A második világháború éveiben az áruló Kuomintang-kormánykörök, akik elszabotálták az egyetemes népi háborút az imperialista megszállók ellen, a „passzív ellenállás” taktikáját állították előtérbe, amely nem ritkán a japán hódítókkal történt egyenes megegyezést jelentte. Csupán a Kínai Kommunista Párt vállalta mindjárt magára az egyetemes népi fegyveres harc megszervezését a japán imperialisták ellen. A kínai kommunisták megbízható, bátor, önfeláldozó harcosoknak bizonyultak az országuk becsületéért, szabadságáért és függetlenségéért vívott küzdelemben.

A második világháború után a Kuomintang vezető körrel, amelyek valamennyi belső reakciós erő érdekeit képviselték, a nép

előtt pedig gyűlöletesek és megvetettek voltak, sorsukat az Egyesült Államok kormányköreihez kötötték. Ezek arra késztültek, hogy Kínában levert versenytársuknak, a japán imperializmusnak helyére lépjenek. Még jóformán véget sem ért a második világháború, amikor Kína fölött máris új felhők gyülekeztek. A kapzsi amerikai monopóliumok kitervelték, hogy Kínát jogtalanul gyarmatukká változtatják. A megvetésre méltó Kuomintang-lakajok segítségével meg akarták fojtani Kína demokratikus erőit és újra inszenges, nyomorgó, rabszolga helyzetbe akarták dönteni az ország néptömegeit. A meghódolt japánok lefegyverzésének ürügye alatt már a háború befejezése után amerikai csapatok érkeztek Kínába. Az Egyesült Államok kormánykörei dollárok milliárdjait dobták ki a kínai népfelszabadító mozgalom fegyveres elnyomására, a kínai nép leigázására. Csang-Kaj-Sek reakciós kormányának nyújtott pénzügyi és egyéb gazdasági segítségükkel, a Kuomintang-hadsereg korszerűsítésével és lefegyverzésével, a Kuomintang vezérkarának, kémszolgálatának és titkosrendőrségének ellenőrzésük alá vételével az amerikai imperialisták tulajdonképpen egyenes beavatkozást valósítottak meg Kínában.

Miként a Japán elleni háború idején is, a Kínai Kommunista Párt egyesített minden hazafias elemet az ország nemzeti függetlenségéért vívott küzdelemre. az ellen az új, szörnyű veszély ellen, hogy az amerikai tőke leigazza az országot.

Több, mint hároméves küzdelemben, a kínai népfelszabadító hadsereg a Kommunista Párt vezetésével elpusztította az amerikai fegyverekkel és amerikai technikai felszereléssel ellátott sokmillió Kuomintang-hadsereget. A kínai demokrácia győzelme nemcsak a Kuomintang-reakció vereségét, hanem az amerikaiak kínai rablóterveinek bukását is jelenti. Az amerikai imperializmus, amely arról álmodozott, hogy Kínát a maga gyarmatává, egy új támadó háború irtási hídfőjévé változtatja, kudarccal vallott.

A kínai nép történelmi győzelme, újabb, igen erős csapás az imperializmus egész rendszerére, a világreakció és a háborús uszítók táborának újabb veresége. Ez a győzelem gyarapítja a béke, a demokrácia és a szocializmus frontjának erőit, amelyek élén a nagy Szovjetunió áll.

A sokmillió Kína bekerül a demokratikus, békeszerető államok családjába. „A Kínai Népköztársaság — mondja a kínai Népi Politikai Tanácskozóttestület Általános programja, amely a kínai nép alkotmánya lett — egyesül a világ minden békeszerető és szabadság-szerető országával és néppel, első sorban a Szovjetunióval, valamennyi népi demokratikus országgal. Minden elnyomott nemzetet, a nemzetközi béke- és demokratikus táborban, együtt fog küzdeni az imperia-

lista agresszió ellen és védelmezni fogja a világ tartós békéjét.”

A kínai nép véglegesen a maga kezébe veszi sorsa intézését. Megvalósul Sztálin elvtárs zseniális jóvendőlése. Sztálin elvtárs még 1925-ben kijelentette: „A kínai forradalmi mozgalom erőt mérhetetlenek. Ezek az erők még nem mutatkoztak meg a maguk teljesességében. Ezek a jövőben még meg fognak mutatkozni. Kelet és Nyugat vezető körrel, amelyek nem látják ezeket az erőket, és nem számolnak velük a kellő mértékben, meg fogják ezt szenvedni... Itt az igazság és az igazságosság teljesen a kínai forradalom oldalán van. Ezért érzünk együtt és fogunk a jövőben is együttérezni a kínai forradalommal, a kínai nép küzdelemben felszabadításáért az imperialisták igója alól, és Kínának egyesítéséért egyetlen államba. Aki nem számol és nem fog számolni ezzel az erővel, az egész biztosan veszíteni fog.” A nagy Sztálin vezetésével álló szovjet népet a halhatatlan Lenin hagyatékához híven, változatlanul mély együttérzés tölti el a kínai néptömegek nemzeti felszabadító küzdelemé iránt. Ma minden szovjet ember nagy örömmel üdvözl az ennek a hosszú küzdelemnek történelmi jelentőségű eredményét, a Kínai Népköztársaság megalakítását.

Népnk melegen üdvözl és helyesli a szovjet kormány a kínai központi népi kormány külügyi miniszteréhez intézett jegyzékét, amely bejelenti, a szovjet kormány elhatározta, hogy diplomáciai kapcsolatokat létesít a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között. Tette ezt attól a változatlan törekvésből vezette, hogy baráti kapcsolatokat tartson fenn a kínai néppel és mert meggyőződött, hogy a kínai központi népi kormány a kínai nép túlnyomó többségének akaratát fejezi ki.

A Kínai Népköztársaság előtt igen nagy feladatok állnak: Végig kell vinnie a forradalmat, végleg fel kell számolnia az áruló reakciós Kuomintang-rendszert és meg kell semmisítenie Kína egész területén az imperialista és feudális jobbágyi elnyomást, újja kell építenie és tovább kell fejlesztenie az ország gazdasági életét, fel kell építenie az új, egységes, független, virágzó, demokratikus Kínát.

A szovjet emberek lelük mélyből nagy sikereket kívánnak a fiatal Kínai Népköztársaságnak a történelmi feladatok megoldásában.

Eljen és erősödjék a Kínai Népköztársasági Eljen Kína és a Szovjetunió népeinek barátságai!

Nevelőmunka az értelmiség körében

Írta: JOSIF CHIȘINEVSCHI, a Román Munkáspárt Központi Vezetőségének titkára

(Tegnapki cikkünk folytatása)

Sok akadémikusunk és tudomány többi kiválóságai a párt utmutatásaitól vezetve, sokrétű támogatás mellett, gyümölcsöző tudományos kísérleti munkát folytatnak az intézetekben és; feldolgozzák az ország természeti kincseinek kisajátításával, az ipar további fejlesztésével és a mezőgazdaság szocialista átalakításával, az állami terv által kitűzött feladatok végrehajtásával kapcsolatos problémákat.

Értelmiségünk ideológiai és tudományos színvonalának további emelésére széles perspektívát nyitnak meg a pártunk kezdeményezéséből létesített tudományos társaságok, amelyeknek fiókjai vannak az ország minden részében, mint például a történelmi és filológiai és a folklorista társaság, a fizika-matematikai társaság, az orvostudományi, földrajzi és jogtudományi társaság.

Országunk értelmiségének marxista-leninista nevelését nagymértékben előmozdító tényező volt a Szovjetunió és SzK(b)P felbecsülhetetlen elméleti segítsége. Pártunk, valamint országunk valamennyi tudósa az irodalmi és művészeti vezető személyiségek számára pótolhatatlan iránymutatást jelentettek a SzK(b)P központi bizottságának ideológiai kérdésekben hozott határozatai és felejtethetetlen A. A. Zsdánov elvtársunk ugyanezen problémákkal foglalkozó beszédei, valamint a tudomány és művészet területén magas eszmei színvonalon lefolytatott viták, a SzK(b)P központi bizottsága határozatainak széleskörű népszerűsítése az értelmiség soraiban és a néptömegek között. Gyakorlati alkalmazásuk országunk viszonyaira és a szükséges tanulságok levonása hatalmas fegyvert jelentettek számunkra, amelynek segítségével komoly fordulatot hajtottunk végre az ideológiai fronton. Tudományos munkáink alaposan tanulmányozzák és elsajátítják az élenjáró tudományt — a szovjet tudományt, Traján Sávulescu professzor, a Román Tudományos Akadémia elnöke mondta, hogy a mi európai tanok biológusaink tevékenységének irányítóivá lettek. A szovjet tudomány és kultúra vívmányainak, valamint felfedéseknek és módszerüknek szélesebb körű terjesztése céljából, pártunk kezdeményezésére 1947-ben megalakult a Román-Szovjet Tudományos Intézet. Ez az intézet két év alatt 2400 cikket és tudományos munkát fordított román nyelvre szovjet folyóiratokból, 3000 konzultációt és 505 előadást tartott különböző tudományos témákról. Az utóbbi időben az intézet két tudományos konferenciát tartott. A mi európai tan — a szovjet biológiai tudomány dindala és „a szovjet rendszer a világ leghaladóbb demokráciájának alapja” témaköréből. Az intézet ülésein egyedül az idén májusban hétezer hallgató vett részt az értelmiség köréből.

Értelmiségünknek a szovjet tudomány és kultúra segítségével történő nevelésében különösen fontos szerepe van az ARLUS-nak (A Román-Szovjet baráti kapcsolatok társasága). Az ARLUS hatalmas kulturális- és nevelőmunkát folytat a falusi értelmiség soraiban. Az értelmiség képviselői közül közel 560.000-an az ARLUS tagjai. Az ARLUS hetilapja 100 ezres példányszámban jelenik meg. Hasonló, igen hasznos munkát végez „A Román-Szovjet Barátság Háza”. A szovjet irodalom mind szélesebb körben terjed az országban, ezen nevelődik egész értelmiségünk és általában az egész olvasótábor. Iróink és művészeink a szovjet íróktól

és művészeketől tanulják, hogyan lehet pártos, szocialista-realista szellemű műveket alkotni. Ebben az irányban igen nagy segítség volt a szovjet művészet mestereiből álló küldöttség romániai utazása, amelynek során Vera Muchina, Alexandrov, Ojzstrach, Oborin, Barszova, Lepsinszkaja és mások, valamint Alexandrov, Mojszejev és Dunajevszkij vezetésével több híres együttes és Pjalnickij-kórus is vendégszerepelt országunkban.

Az értelmiség nevelése terén igen nagy jelentősége van a Román Munkáspárt ama működésének, amelyet a marxista-leninista elmélet terjesztése terén fejt ki. A RMP kiadványai összesen mintegy 20 millió példányban adta ki a marxista-leninista irodalom alkotásait, amiből a marxizmus-leninizmus klasszikusai négy millió példányt képviselnek.

Különösen széles körben — egyéni tanulás útján és egyenlítő tanuló körben és csoportokban, a pártvezetők közvetlen felügyelete alatt — tanulmányozzák Sztálin elvtárs zseniális művét, „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának rövid története”. Ezt a könyvet Romániában 625.000 példányban adták ki. A Párttörténet tanulmányozó tanuló körök és csoportok nagyrésze az értelmiség képviselőiből áll.

A pártunk által irányított sajtónak nagy szerepe van az értelmiség marxista-leninista nevelésében. A „Scanteia”, a Párt központi lapja, rendszeresen közöl cikkeket a marxizmus-leninizmus kérdéseiről.

40.000 példányban jelenik meg a „Lupta de Clasă”, a RMP központi vezetőségének elméleti és politikai folyóirata. A folyóirat nagy figyelmet fordít a tudományra, irodalomra, művészetre és népművelésre, és kritikai szemléletű közöl a kiadott művekről. Az értelmiség körében nagyrabecsülik a „Contemporanul” című hetilapot is.

Az osztályellenségnek a művészetből és irodalomból való kiűzéséért folyó harc — késhegyre menő harc volt. Amint a munkásosztály politikai és gazdasági pozíciói megszilárdultak, ez a szakasz volt azon kevés területek egyike, ahol az ellenség még menedéket talált magának. A reakciós elemek itt a legravaszabb és nehezen leleplezhető fogásokat alkalmazták. A Párt segítette az íróknak és művészeknek, hogy kimeneküljenek ebből a zsákutcából, megszabaduljanak a művészettel kereskedők terrorjától, segít nekik megszabadulni a dekadens burzsoá művészet befolyása alól, legyőzzék a formalizmus és kozmopolitizmus irányzatát, segíti őket abban, hogy megismerkedhessenek a dolgozók életével és harcával, átvehessék a munkásosztály világnézetét és alkotásait a párhuzammal átírt művészet magas színvonalára emeljék.

Ebben az irányban kemény munka folyik a központi vezetés közvetlen irányítása alatt. A Párt Központi Vezetősége csupán a legutóbbi hónapok során két értekezletet tartott a művészet és irodalom kiválóságaival — a zenei alkotás és az irodalomkritika kérdéseiről.

A párt-sajtó — nagyerejű fegyvere a Pártnak abban a harcban, amelyet a marxista ideológiáért folytat az irodalom és művészet terén. A „Scanteia” így rendszeresen fellépett az imperialista ideológia és kultúra befolyása, a burzsoá kozmopolitizmus ellen, leleplezte az osztályellenességnek az országon belüli ideológiai fronton indított támadásait, közölte a tudomány, irodalom és művészet élenjáró

személyiségeinek cikkeit, a kulturfront munkásait nemzeti kulturánk haladó multja iránti szeretet, és a mult értékeinek megőrzése szellemében nevelte, küzdött a formalizmus ellen és a művészetek mestereinek a szocialista építés érdekeivel kapcsolatos új témákat adott. A Párt központi lapjában közölt és a többi sajtóban kommentált több cikk értelmiségünk soraiban élénk visszhangra lett s irányítóként szerepelt a munkában.

A sajtóban széleskörű kritikai megvitatásnak vetették alá az elmúlt két évben rendezett képzőművészeti kiállításokat.

A Párt vezetése alatt folyó munka meghozza gyümölcsét az irodalomért és művészetért folyó harcban. Sok költő, prózaíró, színpadiszíró, zeneszerző, festő és szobrász szolgálja országunkban a dolgozók érdekeit és a szocialista építést. Egyes írók és művészek, akik még kitarának régi ideológiai állásponjtjuk mellett, a mai napig sem veszik észre való életünkben az alkotó lelkesedés forrásainak hatalmas gazdagságát és sokoldalúságát, nem veszik észre a munkásosztály hősi harcait, amelyet Pártunk vezetése alatt viv az új szocialista társadalom felépítéséért. Műveik ezért olyanok, mint a meddő virág: tartalmatlanok és szavak és fogalmak sekélyes játékán alapszanak. Pártunk harcának eredményeként színházaink műsora, amely a multban a nyugati dekadencia hinárjába ragadt, most teljesen megváltozott. Tulnyomórészt szovjet színművek szerepelnek rajta. Megjelentek a színpadon a munkásosztály életéről és harcáról szóló, nagyszerű új román darabok is. („Bányászok”, „Választás” stb.).

(Bejelező rész a következő számban)

Timur és tiai

(Bemutató a Popolar és Urania filmszínházakban)

Kollektív cselekedetek, a gyermekek naggyá érése, a gyermek-társadalom beienövése a felnőttek világába, ez az, ami ott van minden sikerült gyermekfilmben és ez az, ami bennük elragadó. A „Timur és tiai” című film, melyet a kolozsvári Urania és Popolar mozikk egyidőben mutatnak be, mélyebb, meghatóbb, nagyobb szabású az összes eddig látott gyermekfilmeknél. Új ut, kiindulópont, melyen tovább lehet haladni és gazdag műalkotásokat lehet az uton létrehozni. Mi teszi ezt a filmet olyan megalapítóvá, hogy a felnőtt is elgondolkozik rajta és könnyezik tőle? Első sorban az, hogy a gyermekek közösségi érzése, törekvése a felnőttek megsegítésére, a szolidaritás hallhatatlan eszméjének megjelenése a gyermeki szívekben nem epizódyszerűen, de tiszta formában és egész életre kiterjedően jelenik meg. A Szovjetunió nagy honvédő háborúját vívja a fasiszta betolakodók ellen. Élet-halál harc ez. A világ legnagyobb küzdelme, melyben az emberiség sorsa, jövője dől el. A film falum, falum nyaralóhelyen játszódik, azaz az idillbe minduntalan belejátszódik a háború. A városi keresztutakon és országutakon tankvezredek dühöngnek a front felé.

Zsena és nővére árvák. Anyjuk nincsen, apjuk tankezred parancsnoka, egységével együtt épp a frontra készül. Zsena és nővére kimennek a város közelében levő nyaralóhelyre, azáltal, hogy a felnőttek egy része nincsen odahaza, a gyermekek társadalmi megváltozik. Nagybbrak részük: a pionrok az előzőleg kommunista nevelésben részesültek csapata Timur és társai arra szövetkeznek, hogy segítségben részesítsék a felnőtteket. A csapat főhadiszállásán, egy padláson az egyes tagok jelentéseket adnak le az asznapi teendőkéről, a felmerült esetekről, ahol segítségre van szükség. A parancsnok dönt, hogy milyen segítséget adjanak és hány embert küldjenek ki.

Egy helyen eltűnt egy család kecskéje. Az apa hadbavonult. Tehát: mindenképpen segíteni kell. A parancsnok a csapat négy tagját küldi ki a kecske felkutatására. Másik helyen a négyéves gyermek sir és napok óta szomorú. Valahogy fel kell vidítani. Harmadik helyen a gyenge, koros nagyapó egyedül rakja a fát. A gyermekek elvégzik a munkát helyette, de úgy, hogy nem tudja meg, ki csinálta. A legérdekesebb probléma ezután következik. Az apának küll gyermekek egy része bandába tömörül és lopkodja a kertek gyümölcsfáit. Ezt a bandát meg kell fékezni, le kell fegyverezni és vissza kell adni őket a társadalmak. Tulajdonképpen ez a történet zöme, kerete. A rablószökevény fölött győz az önfegyelmző, a testvéri nevelő erő.

A kristálytiszta, fényben, árnyékban, humorban bővelkedő jeleneteket egyre nagyobb gyönyörrel figyeljük és szívünkbe fogadjuk Timur és társait. A filmben rengeteg a finom megfigyelés. Az árva gyermek ragaszkodását az idősebb nővérehez, szebben megfoghatóbban Csehov sem rajzolta le. Halhatatlanok a gyermekalakok. Egy se séma, mindegyik egyéniség.

TAPASZTALATCSERÉT

a falusi kulturotthon-vezetők között!

Falusi kulturotthonaink feladata messze túlmutat már azon, a mult polgári felfogásában meghonosodott kereten, amikor a falura „számszerű” értelmiségiek még úgy képzeltek el a falusi tömegek kulturális életét, „felemelni”, hogy emelgős énekek számokat, ostoba operettekkel igyekeztek betanítani az ifjúsággal.

Kulturotthonaink felvilágosító tevékenysége ma már fegyver a dolgozó falusi tömegek kezébe. Fegyver, amellyel eredményesebbé lehet tenni a falusi osztályellenesség haladását gátló aknamunkája ellen folytatott harcot. Fegyver, amellyel le lehet leplezni a bebóna és a vallási miszticizmus kártevőseit és meg lehet gyorsítani a szocializmus építésének munkáját falun.

„Szakadással harcot kell folytatnunk a dolgozó parasztság milliói kulturális színvonalának emeléseért” — jelöli ki az utat a RMP határozata és ennek szellemében kell megnéznünk falusi kulturotthonaink munkáját.

Szatmár megyében a megyei kulturtandcs kimutatásaiban közel kétszáz falusi kulturotthon szerepel. Vannak, amelyek jól dolgoznak és vannak, amelyek nem értették meg feladatuk fontosságát.

Batiz nagyközség. Lakóinak lélekszáma 2231. Szép, tágas beépített színpaddal felszerelt kulturotthona van. Augusztus hónapban — a legnagyobb mezőgazdasági munka idején — a következő számok jelzik a batizi kulturotthon munkáját.

A 675 kötetből álló könyvtár 198 könyvet adott ki olvasásra. A könyvtáros Frank Ilona tanítónő, aki az olvasni nem szeretőket személyesen kereste föl. Érdekes részleteket mesélt el a velük való beszélgetés közben, majd elmondta, hogy ez megtalálható mind a könyvekben és így részoktatta az embereket a rendszeres olvasásra. Duchita State igazgató-tanító irányításával négy rendezvényt tartottak, amelyen közel 4000 hallgató vett részt. Szabó Rozália és Duchita Teréz tanítónők vezetésével, a 24 tagú táncoscsoporthoz 15 táncszámot tanult meg és megszervezték a sportcsapatukat, amely a labdarúgás terén máris szép eredményt mutat fel. Ujságot, újságterjesztő csoportokat szerveztek és gondoskodtak a sajtóterjesztők útján a demokráciás sajtó állandó tájékoztatásáról.

Nagyapeleske lélekszáma 1174, saját kulturháza van. Könyvtárak egyáltalán nincsenek, csak könyvtárosok van Wittinger Ilona tanítónő személyében. A kulturotthon egész augusztus havi munkatervét egy rendezvény, amelyen 110 hallgató vett részt. Daloscsoporthoz van, csak nem tanultak be énekszámokat. Hasonlóan nem dolgozott semmit a táncos- és a műkedvelőcsoporthoz sem. Ujságot nem járhatnak, közös olvasás nincs — az emberek lassan már el is felejtik a betű formáját. A kulturotthon igazgatója Soproni Ilona tanítónő és a műkedvelőcsoporthoz felelőse pedig Szász Eteleka óvónő.

„A falvak tanítóinak jelentékeny szerepet kell betöltenie a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetkeze megerősítése munkájában” — mondja ki a RMP határozata. Ezt a batizi tanítók magukévá tették és a kulturotthonban végzett eredményes munkájuk bizonyítja, hogy hűségeselek a falusi dolgozók ügye iránt.

Ha a nagyapeleskei kulturotthon tanítónői szintén vették volna meg a fáradságot, hogy a mezőkön levő munkahelyeken, otthonaikban felkeresve a falusi dolgozókat rávezték őket a kulturotthon színpadára, megilletve velük a felvilágosító és szórakoztató irodalmi műveket és ujságokat — akkor kulturotthonuk munkája nem állana szerencsétlenül az eredményesen és jól dolgozó batizi kulturotthonnal.

A városok zömében dolgozó között kialakult, a termelés érdekében végzett munka gyakorlati tapasztalatainak egymásközötti lecserelésének hasznos szokása, így kiderülnek az emberek közötti, ha falusi kulturotthonok vezetők is, — ahol erre esélyesség mutatkozik — lecserelésnek tapasztalatokat a jól működő otthonok vezetőivel, hogy megismerhessék azok módszereit és a fennálló hiányosságok kiküszöbölésével eredményessé tegyék a falusi kulturotthonukat.

(—)

Megalakul a demokratikus német népkormány

ANémet Néptanács és az Antifasiszta Blokk közleménye

BERLIN. — (Agerpres.) Október 5-én Berlinben közös ülést tartott a Német Néptanács elnöksége és a Demokrata Antifasiszta Blokk. Az ülésről az alábbi közleményt adták ki: „Október 5-én, a Demokrata Antifasiszta Blokk és a Német Néptanács elnökségének tagjai a Német Néptanács székházában közös ülést tartottak Wilhelm Pieck elnökletével. Egyhanguan elfogadták az alábbi határozatot: A külön nyugat-német állam megalakítása, a megszállási szabályzat kidolgozása, a nemzetközi törvényeket sértő üzemszerelési műveletek, a békeszerződés megkötésének visszautasítása, a kormánybiztosoknak

még olyan kérdésekbe való beavatkozása is, mint a márka leértékelése és a nyugati és keleti német övezetek közötti áruforgalmi egyezmények aláírása, mind bizonyítékai annak a nemzeti katasztrófának, amelyet a nyugati hatalmak politikája kényszerített rá Németországra. Annak érdekében, hogy a német nép nemzeti érdekeit saját eszközeivel megvédelmezhesse, a Német Néptanács, melyet a német nép harmadik kongresszusán, 1949 május 30-án választott meg, a Német Demokratikus Köztársaságnak e kongresszus által elfogadott alkotmány értelmében, hivatott ideiglenes népi parlament átalakulni és az alkotmány megfe-

lőben megalakítani a Német Demokratikus Köztársaság kormányát. Ezzel kapcsolatban a Német Néptanács elnöksége október 7-én déli 12 órára Berlinben teljes ülésre hívja a Német Néptanácsot. „A „Neues Deutschland“ című lap jelentése szerint a Szabad Német Szakszervezetek Szövetsége hasonló határozatot fogadott el. Bejelentette, hogy részt vesz az új német kormány megalakítására folyó tárgyalásokban, a Nemzeti Front célkitűzéseinek megvalósítása érdekében, az egységes, demokratikus, független Németország megteremtéséért.

A francia nép öntudatos megatarítása bukatta meg a néparáló Quuille-kormányt

PARIS. — (Agerpres.) A francia lapok részletesen foglalkoznak a Quuille-kormány bukásával, amely a kormány kebelében keletkezett nézeteltérések miatt robbant ki, a bérek és árak szabályozása kérdésében. A lapok közlik, hogy a francia gazdasági helyzet romlása a drágulás, mely a frank leérté-

kelése nyomán következett be, a kormány bukását a dolgozó tömegek nagy elégedetlenségét váltotta ki. A franciaországi Szakszervezeti Tanács a bérek felülvizsgálását, az árak csökkentését és a kollektív szerződés bevezetését követeli. A francia dolgozók e jogos követeléseinek ki-

vívására vívott harcához csatlakoznak a katolikus szakszervezetek is, amelynek tagjai egyre nyitabban fejezik ki elégedetlenségüket a jobboldali kormányköröknek az amerikai imperialisták érdekeit kiszolgáló politikája ellen. A Quuille-kormány tervet dolgozott ki egy „újabb kísérletre“ az árak és bérek egyensúlyának megeremtése érdekében, de e kísérlet minden súlyát a francia dolgozók kellett volna elviseljenek. A Szakszervezeti Tanács leleplezte ezt a kísérletet, egyszerűen blöffnek minősítve azt. A kormány intézkedéseit az egész francia nép nyílt ellenségeskedéssel fogadta. A kormányválsággal kapcsolatban a „L'Humanité“ ezt írja: „Az egész ország kimutatta ellenséges magatartását a kormányválsággal szemben. A Quuille-kormány katasztrófái politikájának következményeit csak abban az esetben lehet felszámolni, ha olyan kormány kerül uralomra, amelyben a kommunista miniszterek is részt vesznek, akik megvédelmezik a francia nép érdekeit.

Cripps pénzügyminiszter beismerte Anglia gazdasági katasztrófáját

LONDON. — (Agerpres.) Stafford Cripps angol pénzügyminiszter beszédet mondott azon a diszvacorán, melyet London polgármestere adott az angol főváros bankárainak és nagykereskedőinek tiszteletére. (A pénzügyminiszter elismerte hogy a fontsterling leértékelése következtében a gazdasági helyzet rosszabbodott Angliában. Az államháztartásnak olyan deficittel kell számolnia, amilyenre még nem volt példa, ennek ellenére a katonai kiadásokat fokozzák, tekintettel az Atlanti-paktumból folyó kötelezettségekre. Tekintettel a rendkívüli katonai kiadásokra, mint Cripps mondotta, — „más tén kell megtekintéseket eszközölni“ és elsősorban a fizetéseket kell leszállítani. Az amerikai imperialisták zsoldjában álló angol kormánykörök ilyenformán egyre nagyobb nyomorúságba taszítják az angol dolgozókat.

rikaj részről olyan terveket mutattak be, amelyek valójában az olasz gyarmatok föl-osztását jelentik, bizonyos államok javára. Manuilszki a továbbiakban kimutatta, hogyan igazgatják az angol hatóságok a kezükbe került volt olasz gyarmatokat: a lakosság nyomorúságban él és minden beleszólása saját ügyeinek intézésébe. Az Egyesült Államok és Anglia jellegzetesen imperialista politikát űz a volt olasz gyarmatok kérdésében. Manuilszki beszédje után hosszas vita indult meg.

MANUILSZKI SZOVJET MEGBIZOTT LELEPLEZTE ANGLIA ÉS AZ USA IMPERIALISTA POLITIKÁJÁT AZ OLASZ GYARMATOKRÓL FOLYÓ VITÁBAN

NEWYORK. — (Agerpres.) Az Egyesült Nemzetek Szervezetének politikai bizottságában ismét megkezdődött a vita a volt olasz gyarmatok sorsáról. Az indiai delegátus, majd a holland kiküldött olyan javaslatokat tett, amelyek továbbra is halogatni akarták ezt a régen húzódozó kérdést. Utánuk Manuilszki, Szovjetukrajna kiküldöttje szólalt fel és élesen elítélte a kérdés halogatását. Megállapította, hogy az olasz békeszerződés megkötése óta két év telt el, de az olasz gyarmatok kérdését mindekkor nem lehetett elintézni. A huzavona oka az, hogy bizonyos érdekelt államok saját önzó érdekeiket akarják érvényesíteni ebben a kérdésben, nem a béke és a biztonság érdekeit tartják szem előtt. Ezek az államok nem akarják tiszteletben tartani a gyarmati lakosság ama óhaját sem, hogy ténylegesen önálló államokat alkossanak. Erre a politikára jellemző az angol és amerikai delegátus beszéde, amelyet a politikai bizottság szeptember 30-i ülésén tartott. Ez alkalommal angol és ame-

A resicai Sovrommetál-művek kohómunkásai október 4 óta teljes erőfeszítéssel dolgoznak az önköltségi ár csökkentéséért. Az önköltségi ár naponkénti pontos nyilvántartása, amellyel ez a mozgalom kezdődött, hatalmas buzdítást jelentett a resicai Sovrommetál munkásainak és technikusainak. A kohómunkások tudatában vannak annak, hogy a munka termelékenységének emelése az önköltségi ár csökkentéséért folytatott harc főteendője, ezért megkezdésüket munkával és erőfeszítéssel azon dolgoznak, hogy minél rövidebb idő alatt, minél több öntöttvasat termeljenek. Erőfeszítésük nem maradt eredmény nélkül. Október 4-én, amikor a mozgalom megkezdődött, az öntöttvas önköltségi ára az előző naphoz viszonyítva 11,44 százalékkal csökkent, ami annak tulajdonítható, hogy ugyanannyi munkára alatt nagyobb termelési eredményt értek el. Ugyanakkor, a munkások az önköltségi ár csökkentését előmozdító többi tényezőkre is nagy figyelmet fordítottak. Az önköltségi ár csökkentését vagy emelkedését lényegesen befolyásolja az osztályok termelése. Erről mindenképp áttekinthető nyilvántartást nem vezettek. A naponkénti nyilvántartás beve-

zetésével közelebről meg lehet figyelni, hogy mennyiben befolyásolja az osztály üzemköltése az önköltségi árat. Október 4-én az osztály üzemköltésében érezhető csökkenés állott be. Ezen a napon ugyanis az öntöttvas önköltségi ára 3,44 százalékkal kevesebb volt az előző napinál.

Hogyan történik a munkások központok zöldség- és gyümölcsellátása?

BUKAREST. — (Agerpres.) A Központi Szövetkezeti Szervezőbizottság szeptember végén szerződést kötött az állami gazdaságokkal és az állami mintagazdaságok központjával, amelynek értelmében ezeknek a teljes zöldség-, vetemény- és gyümölcstermésért leköltötték és azt a szövetkezeteken keresztül a városi dolgozók vásárolhatják meg. A zöldségek, vetemények és a gyümölcs elszállítását az állami birtokokról és az állami mintagazdaságokról a szövetkezetek saját gépjárműveiken végzik. Az egy teherrépkocsit megengedett rakományánál kevesebb mennyiséget az állami birtokok és az állami mintagazdaságok saját szállítási eszközeikkel juttatják el a legközelebb fekvő szövetkezet mellé működő értékesítési osztálynak, vagy pedig a legközelebb eső vas-

„Vashid a Duna fölött“...

Az a sokszáz dolgozó, aki ideai szabadságát a román tengerpart legdélebb fekvésű üdülőhelyén, Mangaliában töltötte, megfigyelhette, hogy e tájon remcsak földrajzilag olvad szinte egybe a két baráti és szomszédos ország. Sok bulgár él itt, kiknek arcvonásai, sötét bőr- és hajszínük szinte azonos a románokéval. De a két nyelvben is sok közös vonás van. Mindkettőben megtaláljuk a lágy, muzsikás szláv hangokat és szlávos szóképeket. És azonos a két ország földszereplő parasztságának életformája és sorsa is, melyet egyirányba lendített a történelmi formáló erők harca. A bolgár-román barátság, melyet most ünneplünk szívbéli melegséggel, nem mai keletű, hanem ősi hagyományokon alapul és közös harcok formálták, mint tűz és kalapács a vasat. Mintegy száz éve együtt harcolt bolgár és román a török ellen. És orosz segítséggel győzte le a népekre rablánycot szorító ottomán uralkodó, mint ahogy 1944 szeptemberében is a keletről jött hatalmas erő, a Vörös Hadsereg nagy és győzelmes lendülete szabadította fel mindkét népet újra a barbár szarnokság, a német fasizmus fullasztó járma alól. Bulgáriának szeptember 9. a felszabadulás napja. A felszabadító Szovjetunió tette lehetővé, hogy a külső ellenség legyőzése után a két szomszéd nép saját belső ellen-ségeit is legyőzhesse és a tőkés-földesúri világ fokozatos felszámolásával érvényre juttathassa a népi erőket. Csak a szovjet győzelem és felszabadító hadjárat tette lehetővé, hogy a két nép kivívja saját nemzeti függetlenségét és elindulhasson a szocializmus éviítésének útján, hogy megteremtse saját alkotó, munkás jövőjét. És így vált végül lehetővé, hogy bolgár és román soha többé el ne szakítsa a barátság erős és természetes kötelékét, melyet a népellenes kormányok mindenáron, a hazugság és rágalom sötét eszközeivel akartak szétépíteni és megsemmisíteni. Ha a múltban egyidőre meg is szakadt a jószomszédi viszony, ez sohasem a népek akaratából történt. Eszköz volt ez is, hogy saját reakciós kormányaik az imperialista nagyhatalmak karmai közé dobják a két testvérnépet. Azonban a felszabadulás meghozta a barátság újjáéledését is. Ez nem is történelmi másképpen. A két ország ekkor már saját munkásosztálynak és annak élcsapata vezetésével nemcsak a romok eltakarításán és új élet teremtésén dolgozott, hanem a népi demokráciákkal való barátság elmélyítését is elősegítette. A bolgár és román nép megértette: igaz barátja, testvére a másik. És ezt tettékkel is bizonyította. Ki ne emlékeznék arra, hogy az 1946/47-es száraz, inséges években milyen komoly segítséget kapott a szenvedő román nép a bolgároktól? És ki ne emlékeznék Dimitrovnak, a bolgár nép felelhetetlen, nagy fiának bukaresti látogatására, amikor azt mondta: — Vashidat építünk a Duna felett, hogy ezzel is még jobban összekössük és egybeforasszuk népeinket és országainkat... És a két ország, melyet a Duna és a Fekete-tenger hullámai öntöznek, melyeknek munkásai és pionirjai e nyáron is ismerkedtek, barátkoztak egymással, a két ország mely annyit szenvedett és most egymásra talált, minden alkalommal bebizonyítja, hogy megértette a munkásosztály vezetői élharcos csapatának a kommunista és munkáspártoknak szavát. Megértette, hogy egymásra talált, közösen kell felemelkednie a boldogabb jövőbe, ahol a kiegyenlítő erő végképp megszabadult, a Szovjetunió példája és baráti támogatása nyomán minden dolgozó boldog és szabad hazáját építi. S hogy ebben az építésben és ebben a harcban román és bolgár nép egy uton halad, arra bizonyos a jelenlegi barátsági két is, mely nem szó és ünnepség csupán, hanem eleven élet. És ezt az életet tették acélorozták és eredmények tessék sugárzóan szépé... M. L.

Az önköltségi ár naponkénti nyilvántartásáról

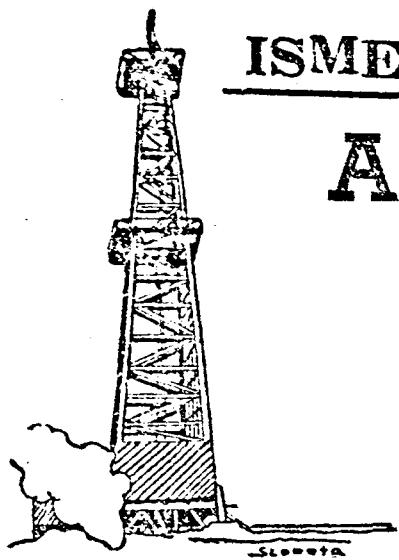
Már az első napon 1.53 százalékkal csökkentették az öntöttvas önköltségi árát a resicai Sovrommetál-művek dolgozói

Mindezek hozzájárultak ahhoz, hogy október 4-én az önköltségi ár pontos, naponkénti nyilvántartása bevezetésének idején az öntöttvas tonnákénti önköltségi ára 1.53 százalékkal kevesebb volt, mint az előző napon, vagyis október 2-án.

ban veszik át az állami gazdaságoktól és az állami mintagazdaságoktól. Az állami gazdaságokkal és a mintagazdaságokkal megkötött gyümölcs, zöldség és veteményvásárlási szerződések újabb bizonyítékai annak, hogy a Román Munkáspárt és a kormány teljes mértékben gondoskodik arról, hogy a dolgozók olcsó és jöminőségű terményekhez jussanak, amelyekkel biztosítják téli ellátásukat.

MEGALAKULT A ROKKANTAK ELSŐ SZÖVETKEZETE

BUKAREST. — (Agerpres.) A fővárosban ünnepélyes keretek között megnyílt az „Október 2“ nevű, rokkantak első szövetkezete. Az alakuló közgyűlést Paun Dumitru, a hadigondozottak, IOVR bukaresti szervezetének felelőse nyitotta meg és beszédében rámutatott arra, hogy a Román Munkáspárt és a kormány segítségére sietett a rokkantaknak, hadiövezeteknek és hadárvaoknak, hogy a termelő munkába vezesse be őket és akik testi rátermettségükhez mérten, anyagi jólétüket emelhetik és cselekvő tényezői legyenek a szocializmus építéséért folyó harcban országunkban.

Ahol könnyebb olajat találni, miní vizef

A tél Bakuban gyenge. Hó ritkán esik és a tenger soha sem fagy be. Ezzel szemben a nyár olyan forró és száraz, hogy az északra jövő idegen csak nehezen bírja el. A szelek, különösen az északiak, gyakran viharokká lesznek. Az északi szél végigseper az Apseron-félsziget meztein dombjain, homok- és porfelhőket sodor a vá-

rosba. A gyakori és heves északi szelek komoly kellemetlenségeket jelentenek. Az utcakereszteződéseknél álló rendőrök például kénytelenek porszemüveget viselni, de még a lovak orrán is ilyenek láthatók.

Öntözőcsatorna épül

Radikális eszköz volna az északi szél ellen a félsziget befásítása. Ez megerősítené a talajt és elejét venné a por- és homokfelhőknek. A nehézséget itt a víz hiánya okozza, mert ezen a vidéken könnyebb olajat találni, mint vizet. Régebben maga a város is nagy vízhányban szenvedett, az ivóvizet tankhajókban hozták sokszáz kilométerről, a Kura torkolatától. 1917-ben kapott a város jó ivóvizet a kétszáz kilométer hosszúságú Sollarszkij vízvezetékén át a hegyekből, de ez nem elég ahhoz, hogy a félsziget száraz, poros földjét öntözze. Most már öntözőcsatorna épül, mely véglegesen megoldja majd a problémát. Ahová ennek vize eljutott, ott máris gyümölcsösök kerülnek el és a kertekben villákat, szanatóriumokat építenek.

SOKEZER FURÓTORONY

Bakuból villamosvasút vezet az olajmezőkhöz. Ez volt a Szovjetunió első villamosvasúta. A furótornyok száma sokezer és az Apseron-félszigeten mindenütt láthatók. Baku olajipara a szovjet uralom

alatt minőségi tekintetben lényegesen megváltozott. Régebben, mikor az olajvidékek még egymással versenyző nagyiparosok és részvénytársaságok tulajdonában voltak, az egész olajterület szétdarabolódott. Ez igen kedvezőtlenül hatott az olajelőfordulások kiaknázására. A

nának emberek Villanymotorok indítják meg a szivattyúkat és amit csak lehetett, villamosítottak, mechanizáltak. A munkás szerepe mindössze annyi, hogy megnézi a gépeket. Nem látni már az „olajtavakat” sem, amelyekbe régebben a kimerített olajat vezették s amelynek felületéről haszontalanul párolgott el az értékes benzin. Most mindezt légmentesen elzárták és mindenütt olajvezetékek húzódnak, amelyeken át az olajat a kikutókba, az acéliből épített tankhajókba, vagy a desztilláló üzemekbe szivattyúzzák.

Számos specializált gépgyár dolgozik Bakuban az olajipar számára. Az olaj tengeri szállítására hajóépítő és javító üzemek állnak rendelkezésre. De az olajjal kapcsolatban álló iparágakon kívül jelentős szövö-, konfekciós- és húsipara is kifejlődött. Hatalmas iparváros ma már Baku, közel egymillió lakossal.

Az „American” című folyóirat szenzáció leleplezése

az amerikai Gestapo viselt dolgairól

„Ügyedben jársz s egyszerre nyakoncsip egy detektív és megmozgató... Családod körében ülsz otthon, egyszerre csak rádtör egy csoport rendőr és felforgatja a házat... Hogy lehetetlen? Olvasd el, hogyan sérti meg a kitudni vágyó rendőrség Amerikában nap, mint nap, a polgárok jogait” — ezzel vezeti be a reakciós „American” című folyóirat egyik legutóbbi botrányleplező cikkét. A

folyóiratban között tények minden kétséget kizáróan bebizonyítják, hogy az Egyesült Államokban az „egyéni szabadságról” terjesztett propagandisztikus legenda elejétől végig merő kitalálás. A mai Amerika tipikus rendőrállam, amelynek alapja a vezető körök és terrorszervezetek teljes önkénye. Ezért korántsem véletlen az, hogy a hir-

hedt Szövetségi Nyomozóhivatal (FBI) elnökének, Edger Hoovernek, a közelmultban lehetővé tették, hogy pompás ünnepségek keretében emlékezhessen meg „munkásságára” 25. évfordulójáról. Ezen az ünnepségen a bérnyilkos főzsandár Hoover önelégülten jelentette ki: „Az egész munkát sohasem lehet elvégezni.”

Nem kell szégyenkezni a Gestapo előtt

Hogy milyen munka elvégzésére gondolt Hoover, azt nem nehéz kitalálni. Gyalázatos nyilatkozatát az amerikai dolgozók a legnagyobb felháborodással fogadták. Ez értelmet is, hiszen Hoover szakember a „veszélyes gondolatok” nyomozásában és a „gyanúsíthatók” újlényomatainak felvételében s mint ilyen, elismeri „hőse” az amerikai életformának.

A figyelő és nyomozó rendszer jóformán az USA egész területére és egész lakosságára kiterjed. Ami a „munkamódszereket” illeti, az USA titkos rendőrsége, így elsősor-

ban a FBI, semmilyen tekintetben sem maradt el Hitlerék Gestapója mögött.

A Szövetségi Nyomozóhivatal mindenekelőtt az amerikai monopóliumokat szolgálta és szolgálja ki. Edgar Hoover a képviselőház pénzügyi bizottságának egyik ülésén egyenesen azzal követelte újabb hatalmas összegek kiutalását az „FBI feladatainak megoldására”, hogy ezek közé tartozik a „monopóliumok kezelésének felülvizsgálata”. Természetes, hogy ennek a terrorszervezetnek a költségvetése állandóan emelkedik.

Készülék a pad alatt

A FBI Truman rendőrállamának, a dollárdemokráciának egyik oszlopos intézménye. Az amerikai rendőrség szerteágazó apparátussal rendelkezik, amely központi helyet foglal el a néptömegek rettegésben tartására szolgáló terrorista rendszerben. Többmillió amerikai polgár állandó megfigyelés alatt, pontosabban a FBI rendőri ellenőrzés alatt áll. Az amerikai „demokrácia” igazi arcúlatára jellemző fényt vet az a tény, hogy az USA-ban széleskörűen megszokták a polgárok

magánlevezésének titkát. Az amerikai rendőrség nemcsak azt nézi át, amit az egyszerű polgárok írnak, hanem azt is kihallgatja, amiről beszélnek.

Az amerikai rendőrség csápjai sokmillió amerikai felé kinyúlnak. A „Washington Post” című újságban az egyik fénykép egy kihallgató készüléket mutatott be, amelyet a riporter Washington egyik parkjában talált a pad alatt. Jellemző, hogy amikor Newyork államban az amerikai „demokrácia” álszenteskedő képmutatásával kiadták azt a törvényt, amelynek alapján a lehallgatást csakis bírósági döntéssel engedélyezik, a bíróság alig néhány hét alatt egymillió (!) ilyen engedélyt adott ki.

„TESTI ERŐSZAK ALKALMAZÁSA”

Az „American” című folyóirat cikke részletesen felsorolja azokat a leggyakrabban használt törvénytelenégeket, amelyek az egyszerű amerikaiak úgynevezett „alkotmányos jogai” ellen irányulnak. A törvénytelenések aprólékos osztályozásában egyebek között ilyen rovatok szerepelnek: „Törvénytelen behatolás és házkutatás magánlakásokba”, „Telefonbeszélgetések kihallgatása”, „Pénzbeli zsarolás”, „Törvénytelen letartóztatás”, „Testi erőszak alkalmazása és kivallatás”, stb. már e rovatok változatossága alapján joggal jelentette ki a cikk nem is demokráta szerzője: „Megálloptottam, hogy akiknek leginkább őrizniük kellett volna a polgári szabadságokat, azok szedik meg ezeket az egész országban.” Franck Olivier newyorki bíró az amerikai „törvényteleneséget” a következő képpen jellemezte: „Bármely ház lehet behatolás és házkutatás tárgya, akár éjjel, akár nappal, bármilyen házkutatási parancs és bármilyen ok nélkül.”

A november 7 tiszteletére indított munkaversenyekkel

meggyorsítja az ország villanyosítását a tordai Porcelángyár

TORDA. — (Tudósíntónktól) Az október eleji napsütésben uszó tordai gyárak ütemes zakatolásában építőmunka zenéjét hallgatjuk. A Román Munkáspárt irányítása mellett komoly munkával készülnek a dolgozó tömegek az Októberi Nagy Szocialista Forradalom megünneplésére.

A tordai „Porcelángyár” nagyszabású előkészületeket tett a nagy nap méltó fogadására. Az új örlőmalom befogadására alkalmas, hatalmas csarnokot építettek. A berendezés felszerelése és a gépek beépítése most folyik. A „Porcelángyár” termelőképessége napról napra fokozódik. Erre szükség is van, mert az ország egyetlen üzeme, mely az elektrotechnikai ipar számára nélkülözhetetlen porcelán-szigetelő részeket gyártja. Hazánk villanyosítása rohamlépésekkel halad előre. Állami Tervünk előírja, hogy a villanyerő-termelés a közüzemekben 7,6 százalékkal lesz nagyobb, mint 1948-ban. Az erőberendezések növelésére mindenütt munkálatokat hajtanak végre.

„A többi iparág mögött elmaradt elektrotechnikai ipart meg kell erősíteni — olvassuk az Állami Tervben —, hogy eleget teshessük a nemzetgazdaság villanyfelszerelési szükségleteinek. Fejlesztési fogjuk a „Dinamo” villanymotor gyárat és megkezdjük egy villanymérőgyár építését.”

Az Állami Tervben előirányzott munkálatok végrehajtása létfontosságú elkövetkező távlati tervünk előfeltételeinek megteremtése szempontjából. Ebben a munkában orszolánrész vár a tordai „Porcelángyár”-ra, mert a villanyerő győzelmes bevonlását kell előkészítenie.

Ebben a tudásban készülnek a november 7-iki ünnepnapra, ezért igyekeznek a termelés fokozásával egyidejűleg fokozni a munka termelékenységét.

— November 7-ko szerkesztő, lendítő szelleme uralja a munkásság lelkét — mondja Keszler Ernő, a technikai osztály vezetője. A versenyek magukkal ragadják a munka hadseregét és győzelemről-győzelemre viszik.

— Az egész évi terv maradéktalan megvalósítása az elhatározásunk és munkavállalásunk November 7 ünnepelésére. A gyár összes munkásai szocialista munkaversenyben vesznek részt.

Kilencvenhat dolgozó egyéni versenyben, a gyár többi dolgozója pedig csoportversenyekben vesz részt. Fokozza a lendületet a kolozsvári Irisz és a temesvári Fayance-gyár munkásaival folytatott versenyek küzdelme is.

— Sokat tanultunk — folytatja Keszler Ernő — az Irisz porcelángyárnál megvalósult tapasztalatcserére folyamán Munkafegyelmre, a holtidő kiküszöbölésére tanulságos példát nyújtottak. További munkánk során ezeket mind felhasználjuk.

Három ifjúmunkás brigád alakult, melyek a munka jobb és gyorsabb elvégzésére ösztökélő versenyre indultak. Az I. brigád 74, a II. brigád 164, a III. brigád 368 százalékkal haladta meg normáját. A két utóbbi brigád munkateljesítménye az időközben megváltoztatott munkafeladatokról és munkabeosztás miatt mutat fel kisebb eredményt. Lényegében azonban nem sokkal maradtak el az I. brigád mögött és most fokozott erővel dolgoznak, hogy a mutatókhoz hátrányt lemorzsolják. A Porcelángyár dolgozóinak munkája hozzájárul Állami Tervünk teljesítéséhez és túlhaladásához s a szocializmus építésének útján vezet bennünket.

a. m.

A békenap tiszteletére rendezett rekord-hétén:

Kitünő eredményeket értek el a kolozsvári ifjúmunkás brigádok

KOLOZSVÁR. — A Béke Nemzetközi Napja tiszteletére rekord-hetét rendeztek a kolozsvári Ifjúmunkás brigádok. Az ifjak lendületes munkával bizonyították be, hogy kivesszük részüket a nemzetközi békemozgalomból.

— Minél nagyobb mértékben emelni a mennyiségi és minőségi termelést a munka megszervezésével és a holtidő kiküszöbölésével — ezzel a célkitűzéssel kezdték meg a rekord-hetét. Munkalátó előtti előkészítették a nyersanyagot s munkaközben a legnagyobb munkafegyelmet tanusították.

Az ifjúmunkás brigádok szocialista munkaversenyeket szerveztek. A verseny alatt olyan eredményeket értek el, amelyekre még nem volt példa.

A rekord-hétén szervezett szocialista munkaversenyben az „Unirea” acélgyár III.-ik Ifjúmunkás brigádjá érte el a legnagyobb eredményt. Átlag 253,2 százalékkal teljesítette a normát. A brigád tagjai közül Dirá Lajos 402, Bandi Ferenc 250, Ambrus Ferenc 210, Sepsi Dezső 230 és Huszár Károly 270 százalékkal teljesítették túl a normát. Az Ifjúmunkás Szövetség kolozsmegyey szervezete ál-

brigád zászlóval tüntette ki a brigádokat és a tagokat könyvekkel jutalmazta.

A „Grădita” üzemek Ifjúmunkásai is szép eredményeket értek el a rekord-hétén. Az első brigádból Décsel Zoltán 178, Kovács György 175, a második brigádból Fodor László 185, Gal Lajos 185 és a harmadik brigádból Cristorean Cornél 185 százalékkal emelték a minőségi termelést.

A „Herbák János”-műveknél Szász Károly 87, László Mária 44, Ardelean Rozália 82, Fülöp Ilona 53, Téglás Magda 46 és Németh Mária 144 százalékkal teljesítették túl a normát.

A vasúti főműhelyeknél Husu János 188, Anéne Luca 117 és Sofrono Konstantin 110 százalékkal haladták meg az előirányzatot.

A „Viktória” költőműgyárban Szamosvári István 265, Fáblán István 146, Micaeus Levente 75 és Pop Pál 75 százalékkal és a „Menajul I.” üzemben Ujaki Anna 130, Lajó Mihály 101 és Utiu Traian 95 százalékkal teljesítették túl a normát.

A termelésben kitűnt Ifjúmunkásokat könyvjutalomban részesítette az IMSz kolozsmegyey szervezete. V. J.

Mozgósti az őszi munkára a MNSz szaktármegyei szervezete is

SZATMÁR. — (Levelezőnk-től.) A Magyar Népi Szövetség megyei szervező bizottsága tagjának munkája az elmúlt hónapban a cséplés és a beszőgáltatással kapcsolatos tennivalók ismertetésére irányult. A magyar, nemzetiségi dolgozó földművesek között ismertették a rendelkezéseket. Ötvenöt intézőbizottsági, 84 végrehajtóbizottsági, 102 szakbizottsági és 62 utcafelelősi ülésen mozgósítottuk a szervezetek tagjait a munkák elvégzésére.

A helyi szervezetek vezetőségeinek tagjai lelkesen kapcsolódtak bele a munkába. A cséplőgépek éjszakai ellenőrzésében és őrzésében vettek részt.

A helyi szervezeteknél jól működtek a szervezetek. Háromszázharmincegy új tagot szerveztek be a Magyar Népi Szövetségbe. A szervezetek megtisztítására nagy súlyt fektetnek. A tagok az elmúlt hónapban 9 osztályelleneséget zártak ki soraik közül, olyanokat, akik kizsákmányolják a dolgozókat. Vetés községben leplezték Anderkó Mihály nagygazdát, aki szaboltni akarta a beszőgáltatást.

A szervező bizottságnak az volt a hiányossága az utóbbi időben, hogy csupán a cséplés és beszőgáltatási munkákra való mozgósításra helyezték a súlyt, de nem foglalkoztak szervezeti kérdésekkel. A szervezőbizottság elhatározta, hogy a hiányosságot kiküszöbölve a jövőben fokozottabb gondot fordít a politikai nevelésre.

Márton Elek

November 7 tiszteletére

versenyre levelezők!

A demokratikus sajtó a dolgozó népe. A dolgozó népet szolgálja. A demokratikus sajtó a dolgozó népről ír és a dolgozó néphez szól. Feladata az, hogy a szocializmus alapjainak építésére szervezze és az időszeri feladatok elvégzésére mozgósítsa a dolgozó tömegeket. Ugyanakkor tájékoztatja is az olvasókat a világ eseményeiről, neveli őket és mutatja azt az utat, amelyen haladniuk kell. Széleskörű felvilágosító munkát végez. Népszerűsíti a munkában elért eredményeket és eleven hírszolgálatára révén tájékoztató tevékenységet fejt ki.

A demokratikus sajtó csak úgy tudja betölteni feladatát, ha minden sorával az életet tükrözi. Hogy ezt a feladatát maradéktalanul be tudja tölteni, kiterjedt levelezői hálózatra van szüksége. Ennek érdekében a Világosság szerkesztősége levelezői pályázatot hirdet.

Meglévő levelezőink szépen dolgoznak. Rendszeresen küldenek tudósításokat, s nagy mértékben támogatják ezzel a szerkesztőség munkáját. De minél szélesebb a levelezői hálózat, annál átfutóbb, mozgósítóbb, elevenebb a lap is, annál jobban tudja tükrözni az életet. Most beinduló levelezői versenyünknek célja az, hogy növeljük a levelezők számát. A pályázaton résztvehetnek a dolgozó földművesek, falusi értelmiségiek, akik támogatni akarják a sajtó munkáját. A pályázatot a Nagy Szocialista Forradalom 32-ik évfordulójának tiszteletére írja ki a szerkesztőség. Végső határideje 1949 november 10. A pályázók kézzel, vagy géppelírott egy-két oldal terjedelmű tudósításokat küldjenek a falu életéről. Lehetőleg nem átfogó jellegű írást, hanem a levelekben külön-külön foglalkozzanak az őszi mezőgazdasági kampány kérdéseivel, a Magyar Népi Szövetség szervezetének életével, az utcafelelősök munkájával, a községben vagy faluban lezajlott önkéntes építő munkával, a község vagy falu egészségügyi helyzetével, az átszervezett szövetkezettel, az együttélő népek közös építő munkájával, a földmunkás szakszervezet tevékenységével, a falu kulturkér-

déseivel és más, felvetődő problémákkal. Különös figyelmet fordítsanak a pályázók az egyre jobban kiéleződő osztályharagra. Leplezzék le a dolgozó nép ellenségeit és írják meg azokat az eredményeket, amelyeket a falusi dolgozók érnek el a falusi kizsákmányolók elleni harcban.

A megírt leveleket a Magyar Népi Szövetség helyi szervezetével látalmaztassák a pályázók és teljes névvel írják alá. A verseny tartalma alatt legkevesebb két levelet kell beküldjön minden pályázó, megjelölve a levélen, hogy a pályázatra küldi. A legjobb és legtöbb levelet beküldő pályázókat jutalmazzuk.

I. díj 25 darab válogatott könyv.

II. díj 15 darab válogatott könyv.

III. díj 10 darab válogatott könyv.

A beérkező leveleket lapunkban leközöljük. A legszorgalmasabb és legjobb írásokat beküldő levelezők között december 1-én sorsoljuk ki a pályadíjakat. Természetes az, hogy a pályázaton résztvevő levelezők továbbra is rendszeres levelezői kell maradjanak lapunknak. A rendszeresen tovább anyagot küldő levelezők között a verseny lezárta és a díjkiosztás után, távolabbi időpontban — munkájuk elismeréseképpen — könyvjutalmat sorsolunk ki.

A pályázatra beküldött leveleket — és a továbbiakat is — rövid egyszerű mondatokban — úgy, ahogy a dolgozó földműves megtudja írni — kell megfogalmazni. A pályázók vigyázzanak arra, hogy a beküldött levelek tartalma megfeleljen a valóságnak és az adatok helyesek legyenek.

Várjuk a pályázatokat.

VILÁGOSSÁG SZERKESZTŐSÉGE

Iskola épül Mezőcsánban

MEZŐCSÁN. — (Levelezőnk-től.) Községünkben nem volt iskola. A tőkés-földesuri rendszer nem gondoskodott arról, hogy a falusi nép gyermekei taníttassanak. A tanyákon élő gyermekek számára pedig egyáltalán nem volt semmiféle tanulási lehetőség. A Román Munkáspárt szervezetének kezdeményezésére az ideiglenes bizottság elhatározta, hogy iskolát épít. A dolgozó földművesek nagy örömmel szeltek az ideiglenes bizottság segítségére. Önkéntes munkát végeznek az iskola felépítésénél. Ki szekérrel, ki tenyérrel megy dolgozni. Szállítják a szükséges építőanyagokat és építik a falakat. Villám gyorsasággal folyik a munka, hogy minél hamarabb elvégezhető legyen. Vidéken felavatjuk az iskolát: újra egyvel több iskola lesz Torda megyében.

Kajtár István.

A bolgár kétéves terv eredményei

A kétéves terv végeztével Bulgária az alábbi eredményeket érte el:

Az ipari termelés 70 százalékkal haladta túl a háborúelőtti. A nehézipar élénk lendületet vett.

Az egymást három éven át követő aszály ellenére a mezőgazdasági termelés színvonala megközelíti az 1939. évi. A vasúti hálózat az 1939. évihez viszonyítva 13 százalékkal gyarapodott.

A szállítási forgalom az 1939. évi 121,25 millió tonnakilométerrel 1948-ban 2506 millióra növekedett.

Tiszta szüretelés, jó bor

Jó bort érett szőlőből készítünk. A legjobb szőlőből is lehet rossz bort készíteni, de a gengébb minőségű szőlőből is készíthetünk élvezhető bort, ha tudjuk annak a módját. A jó bor készítésének előfeltétele, hogy teljesen érett szőlőt szüreteljünk. Ezen a téren a múltban sok mulasztás történt, ugyanis egyes hegyközségek nem vették számításba az egyes szőlőfajták érési idejét és sokszor az idő előtti szüreteléssel elrontották a bor minőségét. Népköztársaságunk kormánya rendszeresen a szőlővidékeket körzetekre osztotta és szakemberek véleményének összegyűjtésére alapján állapítják meg a szüret helyes időpontját.

A szőlő érését megállapíthatjuk a következőkkel: a fűrt a tőkeről könnyen leválik és a bogycsok is könnyen leválnak a kocsányról. A fehér szőlőfajtáknál a bogycsok hegy megvilágosodik, üvegszerűen áttetsző lesz, a napfélnél oldalán gyakran megbarnul, megrozsdásodik. A színesfajtáknál a bogycsok hegy a fajta jellegzetes színét veszti fel. A bogycsok megpuhul, húsa leveles és az a lé édes, ragad.

Az eső után szüretelt szőlőleve vizesebb ízű, mert a gyökerek a talajból higabb, vizesebb tápanyagot nyomnak fel a levelekbe és onnan a bogycsokba. Ilyenkor néhány meleg nap szükséges ahhoz, hogy a szőlő újra olyan édes legyen, mint amilyen az esőzések előtt volt.

Tartós száraz időjárás esetén, ha közbe néhány milliméteres eső is kapunk, ez a szőlőre kedvező, mert a bogycsok cukortartalma hirtelen emelkedik, a bogycsok pedig levelesebb lesznek.

Változó időjárás esetén előbb a vékonyhéjú és az esőt nem bíró fajtákat kell szüretelni. Eső után a szüretelést ne folytassuk, várjuk meg, amíg a fűrtök megszáradnak, így a bor minősége nem fog romlani.

A rothadt fűrtöket sohase keverjük össze a szüreteléskor az egészségesekkel, mert a bort ihatatlanná teszi.

A szüretelő edényeket gondosan készítsük elő. A legnagyobb tisztaságot követeli a jó bor készítése. A szüretelő edények, kádak, puttonyok legyenek kisurolva, késcsen a szüret napjára.

Fémédényeket, vagy olyanokat, amelyekről a zománc lepattogzott, ne használjunk a szüretelésnél, mert a bogycsok levében levő sav megtámadja a fémeket és ez mint oldott fém a mustba kerül és azt megromtja.

A sajtóházban is a legnagyobb rend és tisztaság uralkodjék, minél nagyobb a tisztaság a sajtóházban, annál tisztább az erjedés lefolyása is.

A szőlőszűzót, a borsajtót is tisztítsuk meg, a fűrészeket megsuroljuk, a fémrészeket tisztára dörzsöljük, a festett részeket olajfestékkel kétszer átfestjük.

A hordókat forrázzuk ki, mégpedig úgy, hogy 100 literenként 5—6 liter forró vizet öntünk a hordóba, a nyílásokat jól bedugjuk, meghengergetjük, majd váltogatva a fenekekre állítjuk és mikor a víz hűlni kezd, kiengedjük a hordóból. A forrázás után a hordót csorgóra állítjuk, hogy a víz belőle kifolyjék. Ezután 2 százalékos szódás oldattal kezeljük a hordót, ugyanolyan módon, mint a forró vízzel. A forrázás és a szódás vízzel való kezelés után hideg vízzel néhányszor öblítsük ki a hordót.

A jól előkészített hordóba mustot, újbort nyugodtan önthetünk, ó-bort, ha csak lehet, ne tegyük új hordóba, mert a leggondosabb kezeléssel mellett is könnyen faizt kaphat.

A penészes hordókat nem szabad kiforrázni, mert a forrázással még jobban beviszük a penészt a dongába. A dohos, penészes hordókat hideg vízzel, kefével kisuroljuk.

A hordók túlzásba vitt kénezése nemcsak a káros penészbombákat pusztítja el, de az erjedést is meggátolja.

Száz kiló szőlőből 65—80 kiló must lesz. 13,3 kiló törköly marad, száz liter musthoz 135 kiló szőlőt szokás számítani. Egy hektoliter szőlőcsefre súlya 106—110 kiló. A cefrétől nyomás nélkül kb. 50—55 százalékos szinmust szokott lefojni, az első préselés 25—30 százalékos, második 6—15 százalékos, a harmadik préselés 3—5 százalékos ad.

Ha jó körülmények között és megfelelő tisztasággal végeztük a szüretet, a hordóba került mustból jó bor kell legyen.

ANTAL DANIEL

Nyolcvan százalékban elvégzik az őszi munkákat a szilágy-somlyói állami gazdaság dolgozói

a Nagy Szocialista Forradalom 32. évfordulójára tiszteletére

ZILAH. — (Tudósítónktól.) Teljes ütemben folyik a munka a szilágy-somlyói állami gazdaságban. A termés betakarításával és az őszi vetéssel vannak elfoglalva a dolgozók. A gazdaságnak őszi vetésre elő van irányozva 50 hektár buza és 20 hektár rozsterületnek a bevetése. A rozsvetést a gazdaság befejezte. Most azt a területet készítik elő a vetésre, ahová búzát szándékoznak vetni, hogy október 10-ike után, amikor a kampány megkezdődik, pár nap alatt végezzék a buzavetést is.

Ebben az évben napraforgóval 45 hektár területe volt bevetve a gazdaságnak. Ebből 20 hektárról történt meg a betakarítás. A termés jóval felül multa az előirányzott mennyiséget. A gazdaság már ebben az évben természetűt „Zsdánov” nemesített napraforgót. A termés 50 százalékkal volt nagyobb, mint a másik fajta napraforgó termése.

A gazdaság a gabonatermésben is túlhaladta az előirányzott mennyiségeket. Buzánál 16, a rozsnál 18, az árpánál 20, a zabnál 100 százalékos túltermést értek el.

A gazdaság épületeit úgy Szilágy-somlyón, mint Kémeren javítás alá vették. Ennél a munkánál nagy segítséget adnak a gazdaság dolgozói. Ezenkívül a környező falvak dolgozói szelnek önkéntes munkájukkal segíteni a gazdaságnak. Kémer község dolgozói az épületek javításánál segítettek, a szilágy-somlyóiak egy közös háló építésénél. A gazdaság is segítette a falusi dolgozókon. Cséplőgépeket adott Szilágy-somlyó, Kémer községek dolgozóinak.

Az állami gazdaságban dolgozó munkások október elsején nagy lelkesedéssel fogadták a konstancai állami gazdaság dolgozóinak versenyfelhívását. Vállalták, hogy november 7-ig az őszi mezőgazdasági munkálatoknak 80 százalékát elvégzik.

Az őszi munkálatok elvégzése után a dolgozók kulturális és szakmai nevelését vette tervbe a gazdaság vezetősége. Az alfabetizációnak iskolát indítanak be, hogy az 1950-es évben minden egyes dolgozó írni és olvasni tudjon. Ezenkívül minden munkás szakképzést kap. Ezidáig Rosu Alexandru Temes megyében a disznóhizlalást tanulmányozza, míg Chis Florea Seben megyében a kovács mesterséget.

Balog Ferenc.

Román-magyar kultúrest Nagyiklódon

NAGYIKLÓD. — (Levelezőnk-től.) Az elmúlt héten a kolozsme gyei Nagyiklód román és magyar ifjúsága közös kultúrelőadást rendezett. Szavallatokkal, népdalokkal, népi táncokkal és színdarabokkal szórakoztatták a nagyszámú közönséget. A kultúrelőadást legkiemelkedőbb számát a népi táncok voltak, amelyeket közös román és magyar táncsoportok adtak elő. A közönség lelkesen ünnepelte a örösi tapással köszöntö meg az ifjúság nevelő értékű előadását.

Irsai László

Az ÁLLAMI KÖNYVKIADÓ kiadásában

MAGYAR NYELVEN MEGJE LENT

AZ ÁLLAMI TERV

Tartalmazza Gheorghiu-Dej első miniszterelnökhelyettesnek a tör. tanácsjavaslat benyújtásakor a Nagy Nemzetgyűlés előtt elmondott beszédét, a képviselők hozzászólásait és a törvény teljes szövegét Magyar- és ábrákkal és grafikonokkal.

Ára 20 lej.

Kapható minden könyvesboltban. Postán is megrendelhető.

CENTRUL DE DIFUZARE A CARTII CLUJ, STR. HOREA 8 cluj

HARGITA
Szövetkezetnél
Kossuth Lajos-utca 44 sz.

ELADÓ:
15.000 darab
különböző nagyságu
tiszta tipeg

Élők

VILÁGOSSÁG

Szerkesztőség: Horea-ut 6. II. emelet. Telefon 15-35.

Kiadóhivatal: Szabadságtér 31. Telefon: 19-11.

Lapfőlap: „Petőfi” Lap- és Könyvkiadó RT.

Felelős szerkesztő: LAZÁR JÓZSEF.

Bejegyzve a kolozsvári törvényszéknél F. soc. 2249. szám alatt.

A kolozsvári Kereskedelmi Kamaránál 411-1949. társaság sz. alatt.
Előfizetési díj egy hónapra 100 lej. Intézményeknek és vállalatoknak
évi előfizetési díja 5000 lej. Postatakarékpengztári csekkszám: 40.625.

Új diákok új tankönyve

Őszi kirakatok mögött őszi könyvek állnak. A kirakatokat élénk diákszemek nézik. Népköltársaságunk idén csak magyar nyelven 750.000 tankönyvet nyomtatott ki. Az összes nemzetiségek számára kinyomtatott tankönyvek száma több a milliónál. Emlékezzünk a régiekre! A régi rosszakra. A tankönyv ezeltől a diák számára gyűlöletes, száraz, unalmas volt. Az volt a dicsőség, ha a diák tanulás nélkül, „átcsúszott” a vizsgán, ha „puskázott”. A szorgalmas diákok magolónak csúfolták, lenézték. Am a tankönyv a tanár számára is csak szükséges rossz volt. Az új tankönyv ezzel szemben vonzó, logikus, világosbrájú, s a feladatok számára is szóalkotó és tanulságos.

Lehetett volna mindezeket „gyorsforgalom” munkával is elvégezni és az ifjúságnak mindjárt a felszabadulás első éveiben könyveket adni. Az ilyen művek azonban magukon viselték volna az elcsúszás és a ki nem értetség bélyegét.

Mellettünk az ifjú diákok izlelik az új könyvtájakat. Mind-egyik mű az új világnak egy téglája.

ÉSZBŐLLATOS GYÓGYSZER-TÁRAK:

OKTÓBER 8-ÁN, SZOMBATON:

A 4. számú állami gyógyszer-tár (volt Csillag), Dózsa György-utca 36., a 6. számú állami gyógyszer-tár (volt Orangyal), Malinovszki-tér 1., a 9. számú állami gyógyszer-tár (volt dr. Elekés), Mócok-útja 110., a 10. számú állami gyógyszer-tár (volt Orient), Móricz Zsigmond-utca 1. és a 14. számú állami gyógyszer-tár, Deportáltak-útja 59. szám alatt.

VASÁRNAP IS LEHET TANKÖNYVEKET VÁSÁROLNI. Hogy a természetben dolgozó is zavartalanul beszerezhessék gyermekeik részére a szükséges tankönyveket, az elkövetkező időkben a „Mű könyvesboltunk” üzletei és raktárai csütörtök délután és vasárnap délelőtt is nyitva tartanak a fővárosban.

A VELKÉRI MILICIA LETARTÓZTATTA Oroján György helybéli lakost, mert különböző helyekről 1890 kg. búzát és egy család mért lopott. A lopott dolgokat Oroján György egy korcsmárnál értékesítette. Ügyét áttették a kolozsvári ügyészségre.

A NAGYVÁRADI „DANKÓPISTA” NÉPZENESZ CSOPORT kezdeményezésére verseny indult a nagyváradai és aradi népzenészek között. A verseny célja, hogy népzenészeink minél tevékenyebben kivegyék részüket a népi zenei kultúra terjesztéséből.

Időjárás:

Észak-Európában és a Szovjetunió nagyrészen téli sze fordult az idő. Tegnap reggel Helsinkiben -9, Stockholmban -5, Moszkvában -2 fokra szállt le a hőmérséklet és már a Don vidékén is havazott. A hideg levegő már a Keleti-Kárpátok körzetébe jutott el és Erdély időjárását is befolyásolja. Az éjszakai órákban felhősödött vált, ami gátolta az éjszakai lehűlést.

Kolozsváron éjszaka 18 fok, este 9 órakor 10 fok volt a hőmérséklet. A léghyomás 760 mm., gyengén emelkedő irányzatú.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS VASÁRNAP ESTIG:

Mérsékelt északi-keleti, keleti szél, ma felhős idő, néhány helyen, főleg keleten eső. Holnap változó és kevésbé felhős. A hőmérséklet kelet felől csökken, újabb erősebb éjszakai lehűlés.

TAVOLABBI KILÁTÁSOK: A hét elején az időjárás átmeneti javulás után erősen változó, hideg, változó, a hegyeken havazás.

A HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTAT foglalkoztató személyek tudomására hozza a munka- és népjólétiügyi minisztérium, hogy 1949 június 1-től kezdődően a háztartási alkalmazottak fizetését a Hivatalos Közlöny 1949 július 28-i 49. számában megjelent miniszteri rendelet szerint folyósítsák, mert ellenkező esetben szigorú büntetést szabnak ki. Ugyanakkor felhívja a háztartási alkalmazottak figyelmét arra, hogy „Bérmegelőzés” kell rendelkezniük, amelyet a Mű Könyvesboltunk fióküzleteiben szerezhetnek be. A háztartási alkalmazottak fizetési táblázatát egyébként lapunk július 30-i 175. számában közöltük.

A „RZECZPOSPOLITA” című lengyel lap Adenauer „nyugalmát” kancellár lengyelekkel szembeállításával foglalkozik és megállapítja, hogy a trónon a háború uszítótól nem is várható más magatartás.

* HÁZASSÁG. Muresián Erzsébet és Szász Ferenc október 8-án este negyed 3 órakor házasságot kötnek a Farkas-utcai református templomban.

* ESKÜVŐI HIR. Borbély Gizella és Várady Gábor október hó 8-án, délután 6 órakor tartják esküvőjüket az unitárius templomban.

* HÁZASSÁG. Dr. Nagy Sándor orvos és Bereczky Ágnes Marosvásárhelyen házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

A KOLozsvári MOZIK MŰSORA:

CAPITOL: Az elvarázsolt virág. Szines film. Az öreg tölgyfa meséje. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 óra.

MAXIM GORKIJ: Október 5-től, szerdától: Mágus Miska. Előadások: 3, 5, 7 és 9 óra.

MUNKÁS MOZGÓ: Október 8-tól, szombattól: A titokzatos okmány. Páratlanul izgalmas szovjet kékfilm. Román és magyar feliratokkal. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 óra. Vasárnap délelőtt matiné.

POPULAR: Timur és fia. Magyar feliratokkal. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 óra.

ÚJ IDŐK: Román film híradó. — Szovjet híradó. — Ázsiá hómokjai. 5 felvonás. — Kotofel, a kandur. Szines rajzfilm. Előadások kezdete minden nap 3 óráig.

URÁNIA: Timur és fia. Magyar feliratokkal. Előadások kezdete: fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 óra.

VORÓZS CSILLAG: Az elvarázsolt virág. Szines film. Az öreg tölgyfa meséje. Előadások kezdete: 4, 6 és 8 óra.

Az államhatalom kiszélesítéséért:

Aktívákat választanak Kolozsváron a kerületi ügyek intézésére

KOLOZSVAR. — Az egyszerű ember: munkás, földműves és a kopottas ruhájú kishivatalnok, legmérszebb álmában sem gondolt arra, hogy valaha is részese lehetne a helyi, illetőleg az állami ügyek intézésének. Nem mintha képtelen lett volna erre, csupán nem kérték meg tőle, hogy ezt, vagy azt az intézkedést jónak tartja-e, vagy sem. A vezetés, az irányítás bármilyen vonatkozásban a kiváltságosok joga volt, s aki munkásnak, parasztnak, vagy kishivatalnoknak született, jobb híján fejet baltott az erősebb akarat előtt. S így volt ez sokáig: évtizedekig, évszázadokig.

Ma már nincs ez így, s rövidesen el is felejtődik, hogy volt ez másképpen. De hát hogyan? Már a néptanácsokat helyettesítő ideiglenes bizottságok megválasztásakor átment a hatalom a nép kezébe. Egyszerűen: a dolgozók részvétele a helyi ügyek intézésében. Az ideiglenes bizottságokon keresztül érvényre jut a nép akarat. Az ideiglenes bizottságok munkáját figyelemmel kíséri a széles dolgozó népréteg tekintete, s ha valahol félrelépés történe, ott álljt kiált az egyöntetű népvélemény.

RÉSZVÉTEL AZ IRÁNYÍTÁSBAN

Az államügyek intézésének kiszélesítése ezzel még nem teljes. Valójában és ténylegesen a dolgozók eddig még nem gyakorolták az államhatalmat. De miért? Nem volt erre mód s lehetőség oly mértékben, hogy ez a demokratikus alapú érvényre juthatott volna. Tehát: szükséges egy olyan szerv létesítése, amely alkalmas ad a dolgozók, hogy teljesen résztvehessenek a helyi, illetőleg az állami ügyek intézésénél. Szükség van egy transzmissziós szíjra a dolgozók, s az ideiglenes bizottság között. E transzmissziós szíj lesz a dolgozók öntudatos elemeiből megszervezett kerületi aktíva. A városi ideiglenes bizottság rövidesen a város minden kerületében megszervezi a különböző helyi ügyek intézésével tevékenykedő aktívákat. Így minden kerületben lesz: kulturális, kereskedelmi egészségügyi, népjóléti, tanügyi, mezőgazdasági, állategészségügyi, élelmiszeri és köztisztviselőkkel foglalkozó aktíva.

Az aktívákat a kerületi dolgozói választják a legöntudatosabb munkások, földművesek és értelmiségiek sorából. Tehát csak az lehet tagja valamelyik aktívának, akit a dolgozók bizalma odahelyez.

De mi lesz az aktívák feladata? Miben mérül ki tevékenységük? Számontartják az ideiglenes bizottság által kiadott intézkedések fogantatását és betartását, ellenőrzik a feladatok teljesítését és természetesen összekötőként szerepelnek az ideiglenes bizottság, s a dolgozók között. Mindnyájukat az ideiglenes bizottság irányítja, s ellenőrzi.

A helyi vonatkozású nehézségeket problémákat legjobban az illető kerület lakói érzik, s tapasztalják és ezzel egyidejűleg az aktívák tagjai is, mint a kerületbe tartozó lakók. Kivülálló személy nehezebben fedez fel a hibákat, s kevesebb érzéki hiányokat és nehézségeket. Az aktívák tagjai közvetlenül tapasztalják ezeket, s módjukban áll észrevételeiket és természetesen a szomszédok, a kerületben lakók panaszait is orvoslásért felterjeszteni bármilyen uton az ideiglenes bizottsághoz.

IGY DOLGOZNAK A KERÜLETI AKTÍVÁK

A sérelmek, panaszok, kívánalmak és kérések elintézéséért havonta, s ha szükséges még többször is plenáris ülést tartanak a kerületi aktívák, amelyen megjelennek a kerület dolgozói is, hogy teljesebb legyen a létszám. A gyűlésen feldolgoznak minden olyan problémát, ami időszerű és megoldásra vár. A kérést, javaslatot és megoldási lehetőséget a kerületi aktívák felterjesztik a városi ideiglenes bizottsághoz, amely felülvizsgálja és határoz a dolgozók érdekeinek szem előtt tartásával. Az ideiglenes bizottság gyűlésén résztvehetnek a kerületi aktívák, s hozzájólhatnak a tárgysorozathoz. A megbeszélés eredményét ezután közlik a kerület dolgozóival.

A dolgozók feladata figyelemmel kísérni az ideiglenes bizottság, s a kerületi aktívák munkáját és ahol hibát, mulasztást észlelnek, ott közbe lépésükkel kiigazítják azt, mert ezzel elősegítik úgy az ideiglenes bizottság, mint az aktívák tevékenységét. Ez tehát azt jelenti hogy a dolgozók széles rétege belekapcsolódhat a helyi ügyek intézésébe, ami szervezeten belülről megújítja az államgépzet működését. Végeredményben a város kulturális és gazdasági előrehaladásának mozgató rugója lehet minden egyes dolgozó, aki komolyan fogja fel az aktívák létesítésének rendkívül nagy jelentőségét. (—)

VILÁGOSSÁG SPORT

Vasárnap kezdődnek a sakkecsapatbajnokság küzdelmei

KOLOZSVAR. — A sakkecsapatbajnokság küzdelmei vasárnap délelőtt 9 órakor kezdődnek. A sorsolás eredményeképpen az egyes csoportok beosztása a következő:

I. osztály. — 1. Vasasok, 2. Köztisztviselők, 3. Művészeti művelődési szakszervezet, 4. Herbák János, 5. Grafika, 6. Textila, 7. KESE, 8. Kisiparosok, 9. CFR, 10. KKASE.

II. osztály, A. csoport. — 1. Victoria bórösök, 2. KESE egyes, 3. ACS, 4. PTT, 5. Mese-risul Központ, 6. CFR Regionala, 7. Higiena, 8. Herbák

János talpgyár, 9. Unirea, 10. Elelmezők.

II. osztály, B. csoport. — 1. Vizművek, 2. Herbák János finomböröggyár, 3. Clujul, 4. Vakok Intézete Tanoncok, 5. Vegyes Szakszervezet, 6. Villamosművek, 7. Menajul, 8. Victoria szabók, 9. Elelmezők szakszervezete, 10. Meseriasul (megyei).

II. osztály, C. csoport. — 1. Aprózar, 2. Dinamo, 3. Herbák János cipőgyár, 4-5-6-7. betöltetlen, 8. Hadsereg, 9. Vakok Intézete Ifjak, 10. Fierul.

A vasárnapi első forduló sorsolása a következő: 1-10, 2-9, 3-8, 4-7, 5-6. Az 1, 2, 3, 4, 5. sorszámú csapatok pályaválasztók, a vendégszereplők páratlan táblán világgal játszanak, a versenyeiket legkésőbb 9.30 óra körül megkezdni. A versenyeredmények jegyzőkönyvét még vasárnap le kell adni a Herbák János-művek Szabadságtéri kulturális helyiségében az ügyeletesnél.
Az egyes csapatok II. játékkal indulnak, köztük egy női játékosokkal akinek játék-eredménye beszámítandó. /

MIT NÉZZÜNK MEG?

SZOMBAT.

Labdarugás. — Délután 4 órakor a Gh. Gheorghiu-Dej sporttelepen KESE — CFR Nagyvárad Őszi Kupa mérkőzés.

VASÁRNAP.

Labdarugás. Délután fél 3 órakor, Unirea acélárugyár pályán, Textila-Vasas kerületi bajnoki mérkőzés. Egyúttal az Unirea új pályájának avatója.
Délután háromnegyed 4 órakor, Gh. Gheorghiu-Dej pályán, CFR Kolozsvár-RATA Marosvásárhely Őszi Kupa mérkőzés.

Ökölvívás. — Délelőtt 10 óra- kor a CFR Kinizi Pál-utcai tornateremben, a megyei ideiglenes bizottság kupáját folytató ökölvívóverseny a CFR, Dermta, KESE és Hadsereg versenyzőinek részvételével.

KAPÁSBÓL

KÉT „ŐSZI KUPA” mérkőzést játszottak 10 csütörtökön a fővárosban: Dinamo A.—UCB 5:0 (2:0) és Compétel—Concordia Ploesti 3:3 (2:2).

A MAGYAR NB. I. hoi napl napján a következő mérkőzések játszóak le: Vasas—Ferencváros, Ujpest—Dorog, MTK—MATEOSZ, Kispest—Előre, SalBTC—ETO, Soroksár—SzAC, Debrecen—Nagykanizsa. Az előállók a pályaválasztók. A Csepel—Szombathely mérkőzés elmarad, mert a két csapatból összeállított szakszervezeti válogatott Berlinben mérkőzik a Szászországi válogatott ellen.

OKTÓBER 10-ÁN, vasárnap Bécsben kerül lebonyolításra az Ausztria—Magyarország válogatott nemzetek közötti labdarugó-mérkőzés. A két B. válogatott ugyanakkor Budapesten mérkőzik.

A VASAS—FERENCVÁROS magyar bajnoki labdarugómérkőzés második félidejét vasárnap délután fél 5 órakor a helyszínről közvetíti a budapesti rádió.

A KOLOZSVÁRI HADSEREG labdarugócsapata holnap Nagyváradon játszik az Őszi Kupáért az ICO ellen.

KOLOZSVÁR női kosárlabda-csapata vasárnap Nagyváradon játszik a város válogatottjával.
A CFR hoi napl Nagy István szerepelteti a sérült Demeter helyén. A csatársort a következő játékosokból állítják össze: Kirkósa, Candrea, Kovács IV., Weinbach, Dobay, Coracu.

A LABDARUGÓSZÖVETSEG megkezdte az előkészületeket az albánok elleni mérkőzésre. Nagyváradról Bodót, Zilahitj Spielmant és Vácit hívták meg az első válogató jellegű edzőmérkőzésre.

A VASAS női, férfi és gyermekturnász csapata október 9-én, vasárnap Aranyosgyéresen tart bemutatót a Sodranyipar meghívására.

Még a tengeren is...!

Tíz-tizenkétezer kilós fogás sem ritkaság a halászhóvaterületnél

(IV.)
FEKETE-TENGER. — (Kikül-
dött munkatársunktól) — Még az
éjszaka sötétsége uralja a vizet,
amikor megrántják karunkat.
— Elértük a halászokat —
mondja a mellettünk álló Ciochin
parancsnok, akin meg se látszik,
nagy átvirrasztotta az egész éjsza-
kát. — Előbb, mint gondoltuk
rola.

A hullámverésben bizonytalanul
kapaszkodunk ki a fehérezte. Fe-
kete ég és koromsötétség minde-
nütt. Hiába meresztjük szemünket,
még a bárkát alaposan oldalba
kapó hullámok tarját sem tudjuk
ebben a vaklásban megpillan-
tani.

— Hol vannak? — kérjük.
— Látja, ott, azt a fekete sávot?
— mutat Ciochin parancsnok az éj-
szakába, — az az egyik bárka. Nem
messze tőle, balra, ott van a másik.
És tovább a harmadik és a negye-
dik, csak azokat nem lehet látni
még.

A motor lehallakul, majd egészen
leáll és bárkánk csendes lendület-
tel a lehorgonyzott halászbárka
mellé simul. Valóságos művészet a
hullámok között a „salupát” pon-
tosan a bárka mellé simulatni.

Most már mi is látjuk a bárka
körvonalait. Matrók ugranak át
végtelen könnyedséggel és bizton-
sággal a hullámok hátán imbolygó
járműbe. Érezzük, hogy bizonytalan
mozgásunk nem a legelőnyösebb
mutat be a tengerjárók előtt, de
mi mégis csak igen óvatosan eresz-
kedünk át a szomszédra.

Szemünk megszokja a sötétséget.
Apró lámpa fénye lobban mellet-

tünk és többnapos szakállal borí-
tott arcba nézünk.

Posen Anastaz halász. Már a
harmadik napja vannak kint a
nyílt tengeren. Szívesen, barátságos-
an magyarázza, hogy nem a leg-
jobb fogást sikerült elérniük.

— Hét morunt (tokhal) fogtunk
— lők meg lábával néhány ember-
nagyságú halóriást a bárka fene-
kén.

— Átlagban hatvan-hetven kiló-
sak. Vannak nagyobb példányok is,
de azért ezek is megjárják.

A „salupa” bucsúzik. Végigjárja
még a többi halászbárkák is. Eil-
lenőrzi a fogást. Hosszú utat kell
még megtennie, mert a bárkák
több kilométer távolságban dolgoz-
nak egymástól.

— Itt marad? — kérdik a „salu-
pá”-ról.

Igenlő válaszuk után megindul
a motor és a mellénk simuló sötét
hajótest elszakad tőlünk.

— Estére visszajövünk magáért
— kiáltják még oda nekünk bucsú-
zóban, amint a hullámok hátán
táncolva, irányt változtatnak. Már
nem is látjuk a „salupa”-t, csak
a farán elhelyezett apró lámpa vil-
lan még időnként elénk, amíg a
hullámok és a távolság végleg el
nem ragadja látókörünkől azt is.

Bárkánk — most van időnk csak
jobbban szemügyre venni — elég
nagy és elég szilárdnak látszik,
bár közelről sem közelíti meg a
motoros „salupa” nagyságát. Posen
Anasztással és két társával együtt
négyen vagyunk. A farban fedett,
lebontható hálóhely. Egyáltalán
nem olyan kényelmes, mint a „sa-
lupa” függőágya.

kalmazni, ha kedvező szelet kap-
nak.

Ismerkedünk a bárkával. A kifo-
gott zsákmány, amivel halászaink
egyáltalán nincsenek megelégedve,
ott hever a fenéken. Már nincs ben-
nük élet. Több mint huszonnégy
óraja fogták ki a hatalmas „moru-
nokait”.

Eszevénlenül ránk hajnalodik. A
felkelő nap percek alatt magasra
kapaszkodva, fényvel hinti be a
szünet nélkül ágaskodó hullámok-
kat. Az ég felhőtlen, de mellet-
tünk Posen Anastaz és társai ösz-
szehúzott szemekkel vizsgálják a
szemhatárt.

— Vihar! kapunk Törökország
felől — szögezik le végül vizsgáló-
dásuk eredményét.

— Nincs ok az aggodalomra —
mondják megnyugtatóan, mert mi
kissé mehökkent képpel fogadtuk
közlésüket —, egy-két napba is be-
letart, amíg ide ér.

SZERETNE LÁTNI EGY JO FOGÁST?

Szalonnát, paradicsomot reggeliz-
nek. Minket is megkínálnak.

— Szeretne látni egy jó fogást?
— kérdik nevetve, miközben egész-
séges fogalkozást folytatnak. Szá-
nyosnak a kenyér- és szalonnadarabok.

— „Cárlig”-gal dolgozunk. Aza-
zal fogjuk a legszebb morunokat.
Sajnos, most nem a legjobb idő van
a fogásra.

A vízbeeresztett fenékhorgok a
„cárlig”. Hosszú, erős zsinég,
amelyről egy egész sor, ötven, száz-
ötven éles „cárlig” lóg. Friss apró
halak a csalétek. A kidobott fe-
nékhorgok másik vége nagyobb pa-
rafatömbre van erősítve, amely
szabadon úszik a víz színén. Ha
jelentősebb zsákmány akadt ho-
rogra, akkor sokszor a parafa el-
merülése jelzi a fogást, de gyakran
előfordul, hogy az mozdulatlan
marad.

Reggeli után a bárka orrából le-
ereszkedő fenékhorgok zsinégéhez
állnak. Posen Anastaz megragadja
a zsinéget és lassú, tapogató húzás-
sal kezd bevonni. Néhány méter
után felvidul arca. Biztatón int fe-
lénk. Valamit érez a zsinegen.
Mehúzzuk mi is. A hullámok rán-
gatásán kívül mást nem tapasztal-
unk, de a halász tapasztalt finom
érzéke már tudja, hogy jó zsák-
mány van. Valamelyik horgon na-
gyobb hal ficánkol.

Szokjuk meg minden lejünk
gazdaságos felhasználását, törjük
le a tékozlást.
(Scanteia, 18. VI, 1949.)

Fogadjuk meg a tanácsot és
helyezzük el megtakarított
pénzünket
beléti könyvecskére
CEC
Letéti és Takarékpénztárnál
Betétek és kifizetések

- C.E.C.-fiók Kolozsvár, Szabadság-tér 25.
- C.E.C.-ügynökség Torda, Vitéz Mihály-tér 28.
- C.E.C.-ügynökség Balázsfalva, Közlársaság-tér 7.
- C.E.C.-ügynökség Zilah, Szabadság-tér 5.
- C.E.C.-ügynökség Dé, Köztársaság-tér 8.
- C.E.C.-ügynökség Beszterce, Február 13-utca 1.

Lassan, óvatosan gyűl a zsinég.
Három előrehajolt fej figyel a vi-
zet. Hirtelen nagyot rándul. Most
már biztos, hogy nem a hullám
rántja vissza a mélybe.
Hajátékot fröccsent valami a
bárka mellett. Legalább ötvenkilós
morun van a horgon. A zsákmány
még nem biztos, mert könnyen ki-
szakadhat, ha nem elég óvatosan
húzzák. Előbb ki kell fárasztani az
állatot és csak aztán lehet besemelni
a bárkába. Vissaengedik a zsiné-
get, majd újra felvonják és így is-
métlik végtelen türelemmel ezt a

játékot, amíg teljesen ki nem fá-
rad a hatalmas hal.
— Most! — kiáltja el magát a
zsinéget kezelő Posen Anastaz és
két társa egy szemvillanásnyi idő
alatt emeli be a jól megtermett
morunt. A hirtelen szárazra került
halóriás mozdulatlanra merevedett
társai mellett vad tusába kezd, de
a halászok már ügyet sem vet-
nek rá.
— Még van egy! — kiáltja Posen
Anastaz és újra kezdődik a játék
a horogra kerüllettel.

Mikor ezüstöt ferr a viz...?

Ujjabb szép példány kerül a bár-
kába. Ezzel kilencre emelkedett a
kifogott morunok száma. Súlyuk
vagy féltonna, de Posen Anastáz
és társai még egyszer visszaengedik
a fenékhorgot, hátha lesz szerencsé-
jük a bárka visszatérteig és fog-
nak még vagy kettőt.
— A leglátványosabb a scrim-
bie (hering) fogás — magyarázzák
—, amikor kifut a bárkák rajta és
a kivetett hálót a gözbárkával se-
gítve vonjuk be. Ahogy emelke-
dik a háló szintje, ezüstöt forr a
viz. Millió és millió hal vergődik
a hálóba fogva. Egymásután telnek
meg a bárkák a gazdag zsákmány-
nyal. Egy jó fogásban egy vagonra
való heringet emelünk ki, ha jól
eltaláljuk a rajt és be tudjuk fog-

ni. Bizony, a tíz-tizenkétezer kilós
fogás sem ritkaság.
— Megkönnyült a mi munkánk
is, mióta szövetségbe kerültünk
— magyarázzák hatalmasat fejlő-
dött halászuk üzemeltőit. — So-
kat tanultunk a szovjet halászok-
tól.
— De meglesznek — mondja Po-
sen Anastáz és ráülve a bárka szé-
lére, szavaiban bizakodón vetül ki
a „Compescaria” halászaik jó-
vője.
A szemhatár szélein apró pont
felénk igyekvő motoros. Halászbár-
káink gyors közelébe vonják be a
fenékhorgot. Elrendezik vontatásra
a bárkát, hogy minden rendbe le-
gyen, mire „salupánk” ide ér
TÓTH KÁLMAN

Az életmentő vitorla

De nincs ilyenre szükségünk
— mondja Posen halász —, mert
mi az éjszaka nagyobb részét munká-
ban töltjük. Arra a rövid pihe-
nyőre, ami van, megfelel ez a hely.

A bárka hossza hat méter. Há-
rom ülőpaddal. Evezős jármű.

— Ha kedvező szél van — mu-
tatják a fenéken heverő rudat és a
mellette levő zásznat — vitorlát
huzunk, hogy a szél erejét is ki-
használjuk. Szükségvitorla, de sok-
szor nagy hasznát vesszük.

A halászbárkák a „pecador”,
gőzhajó vontatja ki a nyílt vízre,
vagy nagyobb motoros salupa. Öt-
ven-hatvan kilométernyire a part-
tól kezdik meg munkájukat. Itt

vetik ki a fenékhorgot, esetleg há-
lót. Három-négy, de gyakran még
több napig is halásznak a nyílt
vizen, amíg értük nem jön a „pe-
cador” és hazavontatja őket.

Nem egyszer fordult elő, hogy a
nyílt tengeren levő halászbárkák
viharba kerültek. A gyakorlatot ten-
gerjáró halászok már ezer előjelből
előre tudnak következtetni a vihar
közeledtére és — ha van még elég
idejük — gyorsan a part felé ipar-
kodnak, hogy mielőtt a tomboló vi-
har kitörne, biztos helyre kerüljen-
ek. Ilyenkor tesz jó szolgálatot a
segédvitorla, amely lényegesen
meggyorsítja a bárkák útját. Ter-
mézetesen, csak akkor tudják al-

VIZSZINTES SOROK:

- Nyílak irányában körül: amit a cári kormány tett 1906-ban, az I. Birodalmi Duma szétkergetése után.
17. Vissza: görög mitológiai alak, Perseus anyja.
18. Nagyobb ipar-
lepekken az anyagok szállítását „ez-
zel” végzik.
19. Buda: Dénes.
20. Lett költőiesen.
22. Egyetemi tanul-
mányok sikeres bevégezése után ke-
rül sor „ezekre.”
23. „Az Obsitos”
egyik mulatságos férfi szereplője.
26. Lába alá néze (ék hiány).
27. Férfinev.
29. Trombitahang.
30. Két szó: 1. Párbajtőr. 2. Olasz skála-
hang.
32. A görög betű.
34. Szem-
élynévadás.
35. Ráverés mással-
hangzó.
37. Nyíl irányában: a líbe-
rális burzsoázia tagjai ebben tömör-
ültek.
40. Tizenkét fonetikus más-
salhangzó.
43. Mutatózó.
44. Pusztítás.
46. Férfinev.
47. Vissza: e gaz-
dasági eszköz (kender feldolgozás-
hoz).
51. Ház része.
52. Lárna.
53. Román nő.
54. Nyíl irányában: ez
volt a Witte féle Duma bojkottja, a
felkelések összpontosítása, és álta-
nosítására.
58. „Kórus” kevert
betű.
59. Erő, erőly.
62. Két szó: 1.
Gül-baba leánya. 2. Elsir közepe.
64. A. A. A. Ilyen költő volt Pe-
tőfi.
66. Hárcshölgy.
67. Kicsinyíté-
képző.
68. Hagyakozók.
69. Utolsó
betűjét előre téve: helyhatározó.
70. Két szó: 1. Francia naturalista ér-
ő. 2. Kis gazdasági épület.
72. Sietetés
románul.
74. Három nyerdő szám.
76. Vissza: görög betű.
77. Kipusztít
(ék hiány).
79. Este, olaszul.
81. Vissza: felkelne (vigyázat!).
84. Mint
a 76. vízszintes.
85. Az a módszer,
melyet a bolsevikok az I. Birodalmi
Dumával szemben alkalmaztak.
88. Bece férfi és női név.
89. Vissza:
szájban van.
91. Vissza: német kikö-
tőváros az Elbe mellett (f. ékezet).
92. A Viztula jobboldali mellékfo-
lyója.
93. Bece leányunk.
96. A ma-
rosújvári bányában sok bányász te-

sző: 1. Sportklubban van. 2. Fran-
cia gyermekgondozó nő fonetikusán.
78. Szellemi munkása.
- 80. Két szó:
1. Kereskedelmi rövidítés.
- 2. Állo-
víz. 82. Aortája.
- 83. Vissza: beom-
lik-e? (ék hiány).
- 36. Vissza: leta-
szít (utolsó két betű serelendő).
- 87. Fa-fajta (ék hiány).
- 90. Vissza: be-
ce férfinév.
- 94. Gálans fele.
- 95. Mez-
telen, románul.
- 97. H-val: halász
eszköz.
- 99. Szemét.
- 101. Tiltó szó.

A 92. számú keresztrejtvény meg-
fejtése a következő: Vízszintes so-
rok: 1. A munkások az eddignél
is erősebben láttak hozzá a harc
osztagok létesítéséhez. 25. A mun-
káképviselők szovjetjei. 35. Fekete
szemek. 62. Csapda. 75. Polgárjog.
Függőleges sorok: 10. A kiáltvány.
34. Az Orosz Nép Szövetsége.
Szövegrövidítések: 1. Naplemente
után. 2. Mindenesetre. 3. Leköttelező.
4. Felcsendül a dal.
Nyertes megfejtők: Kira Anna
Kolozsvár és Sóki Béla Kiskereki.
Kérjük, hogy közöljék kiadói hivatá-
lunkkal az időpontot, amelyől a
lapot küldeni ohattják.
A ROVATVEZETŐ ÜZENETE:
Kérem rejtjénykésztőinket, hogy
szövegrövidítéseket egyelőre ne küldje-
nek be, mert még a korábban be-
küldöttékből is rengeteg vár köz-
lésre.

Szövegrövidítések
Sóki Béla (Kiskereki) ötletei

1. $K \ R \ \& \ +$

2. $\frac{L}{E} \ m \ \text{CI}$

3. $\frac{10}{A} \ \frac{10}{i} \ \frac{d}{i} \ M \ \text{én}$

4. TE, R

REJTVÉNYROVAT

94-es számú keresztrejtvény

Harc a szocializmusért XV.

Készítette: KONT VILMOS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	E
17						18										N
19			20		21		22									É
23		24				25		26							27	28
29				30			31			32				33		34
E		35	36			37			38			39				S
40	41					42						43				44
46				47			48		49			50			51	
52			53				54			55	56	57			58	
59			60				61							62		63
V		65					66								67	
68							69					70				71
Δ	72						73					74			75	76
77	78					79			80				81		82	83
84			85					86				87			88	
89		90		91												92
93			94	95												96
100							101								102	
								R		O						B

Megfejtésül cleendő a vízszintes 1, 37, 54, 85 és a függőleges 21 sorok betöltése. A megfejtések tíz napon belül „Rejtjényro-
vat” jelzéssel küldendő be levélben, vagy levelezőlapon, melyre rá
kell ragasztani a rovatszámot. A helyesleket személyesen is bead-
hatják kiadói hivatalunkba. A megfejtők közül egy helybeli és egy
vidékieknek egy-egy hónaptól díjmentesen küldjük meg lapunkat.

18,520,000 lej

a nyeremények összege, amelyet az

Állami Osztály-sorsjegy

csak a II. osztályában osztanak szét.

Ujra meg vagy vegye meg idejében sorsjegyét!

A húzás október 19-én és 20-án lesz.

ADAS-VÉTEL

SZALMAZSÁKBAVALÓ szalma kapható állandóan, házhoz szállítva is. Krizbai-utca 7. 7425

ZEPHIR-KALYHAT keresek megveit. Május 1 (volt Bartha Miklós)-utca 8, trafik. 7463

VESZEK és eladók mindenféle fosztott és fosztatlan tollat, „Hel-la”, Malom-utca 16. 7475/a

175 KÖBCENTIS motorkerékpár jó állapotban eladó. J. Ghica (Tamás András)-utca 30. Rákóczi-nyegyed. 7252

PERZSASZÖNYEGET keresek, kifogástalan állapotban, összekötőt és nagyobbat. „Perzsa” jellegre a kiadóba. 7500

ARANY (bronz) porfestéket veszek, kis tételben is. Pázsint képeresző, December 30-utca 4. 7509

ELADÓ jó állapotban férfi kerékpár, vagy rádióval elcserélném. Jazuloi-utca 5. 7513

NŐI és férfi kerékpár jutányos ártért eladó. Szondy-utca 68.

ELADÓ világos hálóbutor és szalon. Tamar-utca 24. Guráthéknál. 7488

KOMBINÁLT szakrényt keresek. Cimeket kiadóba kérek „Szakrény” jellegre. 7497

KERESEK rádiót, márkást, modern típusú, erős, szelektív, kintűn működőt. Ajánlatokat leírásal „Világvevő” jellegre. 7498

TEHERAUTÓ-KABIN eladó, Aurel Vlaicu-utca 77. Megtekinthető vasárnap egész nap. 7534

VIDEKREVALÓ, kisebb új autóbusz-karosszéria eladó. Megtekinthető Dézsma-utca 26 szám alatt. 7535

ELADÓ háromajtós, fehér ruhaszagrény, modern konyhakredenc, Iker-gyermekkosci, Julius 14-tér (Hévíz-tér) 28 szám. 7536

JÓKARBAN levő csikóbunda eladó. Méhes-utca 31. 7539

ZIP-ZÁRAKAT szakszzerűen javítunk, lebontás nélkül; kosztás; mőkön, spencereken, ridikülökön, hőcsizmánokon. Lajtár, Szappan-utca 18. 7541

HÁTI és kézi iskolatáskák kaphatók Un-utca 7 szám alatti bóröndösnél. — Bóröndök, női táskák javítását vállalja. 7541a

NŐI kerékpárt vennék. jó gumikkal. Cim a kiadóban. 7540

ELADÓ kétszemélyes, d'ofurnéros rökamie. Holdvilág-utca 14. 7552

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 5 lej, szombaton 6 lej. Legkisebb hirdetés díja 10 szög 50 lej, szombaton 60 lej. Állástkeresőknek szavanként 2 lej — Kereskedelmi jellegű apróhirdetés szavanként 8 lej. Cim a kiadóban és jellegű hirdetéseknel 20 lej pótdíj fizetendő.

ELADÓK: konyhaág, 3 matrác, új, patent konyhaméreg, női kabát, 20 literes kőfazék. Szentgy-ház-utca 6, I. emelet, 10 7546

ELADÓ világos tele-háló. Értekezni Orbán Balázs-utca 7, délután 4-7-ig. 7547

FÉRFIKABÁTOK, cipők, párnák, dunyhák, damasztabrosz szalvétákkal, horganylemezzel fűrdőkád eladók. Karolina-tér 4, emelet, 12. 7548

HASZNÁLT borotvapengéit jó árban megveszem. Schwartz műkőszőrüs, Széchenyi-tér 29. 7549

ELADÓK: ebédőbutor, darabonként is, lőszórmatrác, disznóbőr-koffer, asztali petróleumlámpa, nagy ajtó, kályha csempe. Cim a kiadóban. 7550a

FELELŐSÉGGEL közörrőlök lórotvapengéit, az újnál is jobb lesz. Schwartz műkőszőrüs, Széchenyi-tér 29. 7549a

ELADÓK: szilszkin-bunda, szkunszk-gallér, 39-es antilop cipő. Cim a kiadóban. 7550

VESZÜNK Ady, Illyés, Babits versesköteteket, Technikai, Zenei Lexikont, Operakalauzt, Hangversenykalauzt, Isselkutató, Lauroussset, modern regényeket. Uhu, Molotov-utca 34. 7553

SINGER női varrógép eladó. Victor Babes (Trefort)-utca 25. 7555

KEMENYFA-PULT 3 fiókkal eladó. Csermalom-utca 10. 7556

BÉCSI, keresztúros zongora eladó. Cserey, Méhes-utca 83. 7557

FEHÉR, mély gyermekkosci és gyermekpaplan eladó. Mócok-utca 14, I. emelet, 10 ajtó. 7560

ELADÓ egy főző- és egy fűtőkemence. Apáczai Cseri-utca 29. Chintoanu. Tkv (S1)

VÁROSI bunda jó állapotban eladó. Jászai-utca 1. (Fellegetvári-ut 71, sarok), négyes ajtó. Tkv (S1)

RÁDIÓT jó állapotban vennék. Cimeket a kiadóba kérek „Modern gép” jellegre. 7563

ELADÓ egy fehér, kombinált tükrös szagrény. Lázár-utca 19. Tkv (S1)

MODERN konyhabutor, ebédőasztal 6 töltött székkal, 2 karosszék eladó. Arany János-utca 13. Tkv (S1)

ELADÓ jó állapotban háromkarikás és kétleres főzőkemence. Használható városi és földgázhoz. Cim a Slova-ban. Tkv (S1)

ANTI-K butorok olcsón eladók. Racovita—Erzsébet-ut 29. Délután 2-5-ig. 7367

ALIGVISELT női balon eladó. Brassai-utca 6, I. emelet, ajtó 6. Megtekinthető 5 és 6 óra között. 7590

VENNÉK kis és nagy, finom szőnyeget és römikövet. Cimeket a Slova-ba. Tkv (S1)

ELADÓK: 250 literes hordók, tizedes mérleg. Munkácsy-utca 6. Tkv (S1)

INGATLAN-LAKÁS

ELCSERELNEM két szoba, hallos, összkomfortos, modern belvárosi lakásomat hasonló egy szobával. „Modern” jellegre kiadóba. 7431

KISEBB családi házat vennék sürgősen. Cim a kiadóban. 7542

ELADÓ értékes saroktelek. Egy-szobás lakásnak könnyen átalakítható, filegoriával. Cim a kiadóban. 7462

GYALUBAN eladó sarokház, 3 szoba, konyha, előszoba, egy üzlethelyiség, mellékhelyiségekkel, Értekezhetni Beteghnél, Gilau. 7456

ÜRES, vagy kevésbé butorított, különbejárta szobát keres fiatal tanítónő. Cimeket „Sokat fizetek” jellegre kiadóba. 7503

ELCSERELNEM egy szobát, közös fürdőszoba- és konyha-használattal, szoba, konyhával. Érdeklődni: St. U. C., Kolozsvár, Karl Marx-utca 69., Bír. Adminisztratív, Fodor. Tkv (S1)

ELADÓ szoba, konyha, éléskamra, verandával, kerttel, minden elfogadható ártért. Érdeklődni Molotov-utca 4., ajtó 6. 7439

ELCSERELNEM Rákóczi-uti szoba, konyhas lakásomat hasonlóval, esetleg egy nagy szobával. Rákóczi-ut 67, fodrász. 7503

DERMATA közelében levő egy szoba, konyhas szép lakásomat elcserélném a belvároshoz közel hasonlóval. Költséget téríték. Cim a kiadóban. 7504

CSERELNEM nagyváradi házat: 2x2 szoba, teljes komfort, plusz egy szoba, konyha, szuterén, kolozsvári 2-3 szoba, komfortos házzal, vagy eladnám. Gündisch, Kolozsvár, Traian Grozavescu-utca 6. 7521

CSALÁDNAL lakást kaphat rendez leány. Dohánygyár mellett. Érdeklődni Birónál, Szabadság-tér 10. 7538

ELCSERELNEM Pap-utca 55 alatti szoba, konyhas lakásomat 2 szoba, konyhával. Költségeket megtérítem. Szántó. 7543

SÜRGŐSEN eladó villa, 2 szoba, összkomfortos, kerttel, Attila-uton. Transilvania, Szabadság-tér 19. 7564

HOLDVILÁG-utca környékén egyszobás, kis házastelek sürgősen eladó 20.000 lejért, vagy elcserélném kövér disznóért. — A város minden részében családi házak, telkek, öröklikások eladók. Vulcaniroda, Molotov-utca 24. 7585

EGYEDÜLALLO nyugdíjas nő vagy tisztviselőt lakótársul elfogadok. Cim a kiadóban. 7588

ALLAST KAPHAT

MINDENEST, megbízhatót, azonnalra felveszek. Weinberger, Marat-utca 14. Telefon: 28-26 Tkv (V)

KERESEK 9 éves fiu mellé napi 1-2 óra magyarul is beszélő, perfek román tanítót. Wollheimer, Ciura-utca 4, délután 3-4 között. 7517

KERESEK megbízható mindenes, nagyon jó javadalmazással. Cuza Voda (Postakert)-utca 16, ajtó 7. 7522

VIDEKI, kisebb háztartás vezetésére megbízható, intelligens házvezetőt keresek. Ajánlatok „Október” jellegre a kiadóba küldendők. (Tkv (V) 42-48 EVES, román vagy románul tökéletesen tudó házvezetőt keres egy-gyermekes férfi. „Intelligens” jellegre. 7551

R. P. R. JUDECATORIA POPULARA MIXTA, BISTRITA. Judctul Násáud Dos. No. 2829/1949.

CITATIE Reclamantul SCHUSTER Mihai a intentat actiune de divort împotriva soției sale Schuster Caterina, născ. Schlecht, primul cu dom. in Sieu-Măgheruș, pârta cu dom. in loc necunoscut, cu termen de infățșare la 19 Oct. 1949 la sediul secundar Lechința.

Din căsătorie au rezultat doi copii. Grețier: Indescifrabil 7527

ALLAST KERES

KOMOLY nő gyermek mellé ajánlkozik, jó bizonyítványokkal, fél vagy egész napra. Cim a Slova-ban. Tkv (S1)

KÜLÖNFÉLEK

MENYASSZONYI koszoruk, fátylak, ruhák kikölcsönzése, eladása ORCHIDEANÁL, Dózsa György-u. 22. Tkv.

HAROMLAPÁS rádiót elcserélek varrógépért. Boldog-utca 23. 7515

MENYASSZONYI ruhák, fátylak, koszoruk kikölcsönzése, „Dália”, Horea-ut 35. Tkv.

HAVI 1000 LEJT, teljes ellátást és gondozást adok egyedülálló öreg szeneélynek, szerény, kis kertey házért. Racovita—Erzsébet-ut 17 Urzicianu. 7477

ELVESZETT négyhónapos simaszőrü mangalica, Csértörő-utca környékén. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja át tulajdonosának, Csértörő-utca 37 szám alatt. Gr

ELCSERELNEM drapp-gyapju kabátszővetemet és barna ruhaszővetemet más színűvel. Tiszta se-lyem sálért Nylon-harisnyát adok. Cimeket a Slova-ba. Tkv (S1)

BALOGH FERENC pénztárcájának megtalálója a pénzt megtarthatja. Az iratokat juttassa el jutalom ellenében a kiadóhivatalba. 7608

TELIKABÁT-ANYAGRA ne legyen gondja. Ezt jól és olcsón elkészíti Onnek Péter szövőmester, Bástya-utca 13., Ovár. 7610

R. P. R. JUDECATORIA POPULARA URBANA, CLUJ.

Dosar Nr. 4678-1949.

CITATIE

TARKAY Ana, născută Silvac, domiciliată in loc necunoscut, este citată la această instanță pentru ziua de 17 Octombrie 1949, ora 8 dimineața in calitate de pârta în procesul de divort.

In caz de neprezentare judecatorie se va face in lipsă, conform art. 152. din Codul de procedură civilă.

Judecător: (ss) Dr. Perju Grețier: (ss) Indescifrabil L. S. 7490

MUNKÁS-MOZGÓ

bemutalja október 8-tól, szombattól kezdve **A titokzatos okmány** című párhuzamos izgalmas szovjet kémfilmét. Román és magyar feliratok. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor — Vasárnap délelőtt matiné

STOP Az ADY-HARISNYAGYAR október 8-án, szombaton este 8 órai kezdettel **SZÜRETI BALT** rendez a Textilmunkások Szakszervezetének nagytermében Tánc előtt kitűnő műsor — Izletes bülfé Minden dolgozót szeretettel meghív a **Rendezőség**

Villámhirdetések

Ebben a rovatban közöljük azokat a sürgős jellegű hirdetéseket, amelyeket megelőző nap este 7 óráig kiadóhivatalunkban másnapi másnapi megjelenítésre feladtak.

LUXUS-AUTÓKAT jó állapotban vásárolunk. „APROZAR”, Dózsa György-utca 24. 7594

SZÉP, rózsaszínű háló eladó. Horea-ut 16, földszint, 2. ajtó 7570

ALLEGRO GILLETTE fénőkészülék jó állapotban eladó. Forduló-utca 6, ajtó 7. 7595

JÓKIVITELŰ modern díó tele-háló, két ruhaszagrény sürgősen eladó. Dézsma-utca 2., asztalosnál. 7608

Tankönyvek, iskolaszerek ARLUS „CARTEA BUSA” „OROSZ KÖNYV”-nél, Kolozsvár